

รายงานการเข้าร่วมโครงการประชุมวิชาการนานาชาติ
การประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปี พ.ศ.2557
ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร
ระหว่างวันที่ 8-9 ธันวาคม 2557
จัดโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

จัดทำโดย สำนักงานมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
เดือนธันวาคม พ.ศ.2557

**สรุปรายงานการเข้าร่วมโครงการประชุมวิชาการนานาชาติ
การประกันคุณภาพการศึกษา ประจำปี พ.ศ.2557**

สถานที่ : ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร

วัน เวลา : 8-9 ธันวาคม 2557

จัดโดย : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม : 1. น.ส.พยอมรัก กันตียะ
2. นายพีรวัฒน์ เมืองชื่น

ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุม :

ตามที่สำนักงานมาตรฐานได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี พ.ศ.2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก และการดำเนินงาน สมศ. รอบที่สามปี พ.ศ.2557 ต่อสาธารณชน และให้ทราบตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559-2563) รวมถึงกรอบมาตรฐานอาเซียน และเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา และเป็น การกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละระดับได้ตระหนัก และตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา ให้สามารถแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียนในอนาคตอันใกล้

ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสรับฟังการเสวนาจากวิทยากรที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ ดังนี้

วันที่ 8 ธันวาคม 2557

ช่วงเวลา 08.30-12.00 น. ลงทะเบียนอย่างเข้มข้นโดยระบบบาร์โค้ดแบบบัตรประชาชน พร้อมรับ เอกสาร และเข้าร่วมพิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษเรื่อง “การตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา” โดย รองนายกรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์) ผู้แทนนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านได้เน้นย้ำให้ทุกคน ในฐานะเป็นประชากรของประเทศให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษาอันเป็นพื้นฐานนำไปสู่การ พัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งรัฐบาลเองได้ให้ความสำคัญ กับการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสมเป็นคนดี มีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และ พัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ ในระยะเฉพาะหน้าจะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความเป็นของ ผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษาและปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงิน เพื่อการศึกษาให้มี

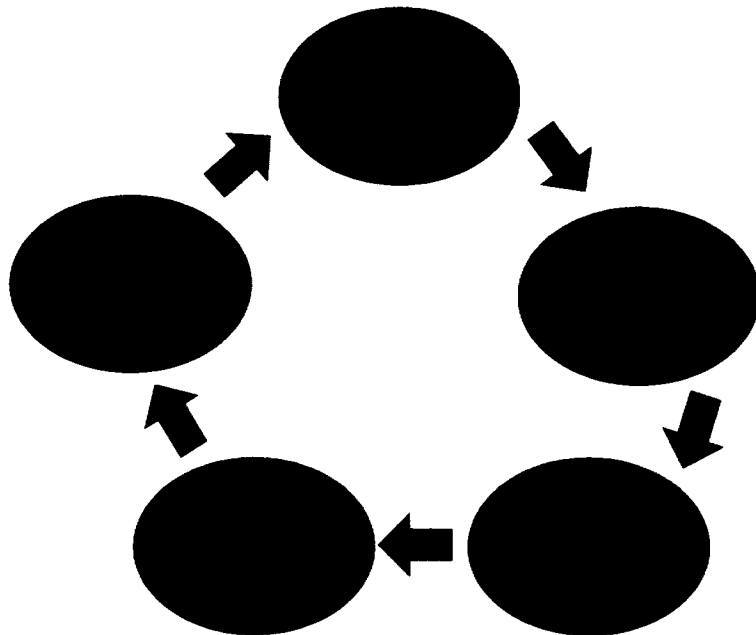
ประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนโดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษา เป็นแนวทางหนึ่ง และให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคลหรือบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น พัฒนา คนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนา มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน รวมถึงสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล และการสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเตรียมเข้าสู่สากลวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนและเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

หลังจากท่านรองนายกรัฐมนตรีได้กล่าวปาฐกถาเสร็จก็เข้าสู่พิธีการลงนาม MOU ระหว่างองค์กรต่างประเทศ และ MOU กองทุน กยศ./กรอ. กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงพิธีมอบโล่แก่ผู้มีคุณูปการ เมื่อพิธีเสร็จสิ้น ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์) ได้บรรยายพิเศษ เรื่อง “วัฒนธรรมคุณภาพ : สร้างคน สร้างชาติ” โดยมีเนื้อหาในการบรรยายดังนี้

วัฒนธรรม เป็นแบบอย่างหรือวิธีการดำเนินชีวิตซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นและยึดถือปฏิบัติจนเป็นพฤติกรรมของชนชนเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ความต่างทางวัฒนธรรมได้แก่ วิถีพูด วิถีคิด วิถีชีวิต ในขณะที่เดียวกันก็มีความเหมือนอยู่ในความต่างก็คือ สังคมกัมพูชา แก้วผ้าข้ามแดน เงยหน้า selfie วิถี Social ถ้าพูดถึงความเหมือนในความต่างทางการจัดการศึกษานั้นก็คือ การประกันคุณภาพ และวัฒนธรรมคุณภาพ คนบางกลุ่มอาจมองการประกันคุณภาพเป็นภารกิจที่ยุ่งยาก วุ่นวาย ซับซ้อน แต่ถ้าพูดถึงเรื่องการประกันคุณภาพจริง ๆ นั้นเปรียบเสมือนหมวกกันน็อกหากปฏิบัติสวมใส่หมวกที่มีคุณภาพได้มาตรฐานใส่สม่ำเสมอปฏิบัติอย่างเคร่งครัดชีวิตก็จะรอด ปลอดภัย หากสวมใส่เหมือนผ้าซีโรยหน้าใส่บ้างไม่ใส่บ้างหรือใส่เมื่อเจอด่าน อาจจะรอดจากการถูกจับแต่ชีวิตอาจจะไม่ปลอดภัย แต่หากไม่สวมไม่ปฏิบัติเลย ชีวิตก็จะไม่รอดและไม่ปลอดภัยจากอันตรายที่จะเกิดขึ้นบนท้องถนน ทั้งนี้มีกฎแฉ 3 ดอกสู่วัฒนธรรมคุณภาพ สถานศึกษา อันได้แก่ จิตสำนึกคุณภาพ วิถีชีวิตคุณภาพ และการบริหารสถานศึกษาคุณภาพ

ช่วงเวลา 13.00-14.30 น. เข้าร่วมรับฟังการเสวนาหลักสูตรสร้างชีวิต ศิษย์คุณภาพ ดำเนินรายการโดย ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ และวิทยากรร่วมเสวนาจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร.พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ ดร.สิริลักษณ์ เฟื่องกาญจน์ และดร.สุรพงษ์ ศรีวินิจ เนื้อหาในการเสวนาจะเน้นให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการจัดทำหลักสูตร เพราะหลักสูตรบอกถึงความแตกต่างในสังคมโลกโดยการศึกษาคือการสร้างคน โรงเรียน บอกถึง Character ของครอบครัว หลักสูตรและการเรียนการสอน บอก Character ของโรงเรียน หลักสูตร คือ มวลประสพการณ์ที่โรงเรียนได้จัดเตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เต็มตาม

ศักยภาพของแต่ละคนเป็นพื้นฐานพัฒนาต่อยอดได้ ดังนั้น หลักสูตรจึงเป็น KPI ของโรงเรียน การประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ 1. ประเมินกระบวนการจัดทำหลักสูตร ว่ามีขั้นตอนอย่างไรบ้าง 2. ประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด 3. ประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ดูที่โครงสร้างของหลักสูตรและการสอนของครู 4. ประเมินผลการใช้หลักสูตร ดูคุณภาพผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นหลักสำหรับการพัฒนาหลักสูตรนั้น ก่อนอื่นจะต้องรู้ถึงรากฐานการก่อตั้งโรงเรียน อุดมการณ์ของผู้ก่อตั้ง เป้าหมายการจัดการศึกษา จากนั้นก็ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน จากนั้นศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรรายปี ความเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มการศึกษาของโลกและลักษณะผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต อาจจะต้องใช้ทฤษฎี SWOT มาช่วยในการวิเคราะห์ประเมินตนเอง สุดท้ายแล้วหัวใจสำคัญในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน นั่นก็คือ หลักสูตรที่มีพลวัตรในการเคลื่อนไหวดังแผนภาพดังต่อไปนี้

ช่วงเวลา 14.45-16.15 น. เข้าร่วมรับฟังการบรรยายห้อง MR 224-225 หัวข้อ QMR/QMC ฤกษ์แจ สำคัญสู่ความสำเร็จ โดย รองศาสตราจารย์อุษณีย์ คำประกอบ ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ วิทยากร ได้แก่ ศาสตราจารย์นายแพทย์ บวรศิลป์ เขาวนชื่น ศาสตราจารย์แพทย์หญิงดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมาก ศิริเนาวกุล เนื้อหาในการเสวนามุ่งเน้นให้สถาบันการศึกษามองพันธกิจ วัตถุประสงค์ ลูกค้า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบันตัวเองให้ถ่องแท้ แล้วกำหนดเส้นทางกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่วิสัยทัศน์ของสถาบัน ออกแบบวิธีการบูรณาการพันธกิจหลักและวิธีการ กระบวนการที่สำคัญของสถาบัน ท่าน ศ.พญ.ดวงมณี เลหาประสิทธิ์พร ได้ยกตัวอย่างเครื่องมือขับเคลื่อน QA ของโรงพยาบาลศิริราช นั่นก็คือ SIRIRAJ cultural values ดังตารางต่อไปนี้

S	Seniority (C)	รักกันดุจพี่น้อง เป็นทีม เรียนรู้ร่วมกัน
I	Integrity (V)	ซื่อสัตย์ ถูกต้อง เชื่อถือได้ ใช้ข้อมูลจริงในการทำงาน
R	Responsibility (C)	รับผิดชอบ มีประสิทธิภาพ ตรงต่อเวลา ให้ความสำคัญแก่ผู้ให้บริการ สังคม และบุคลากร มุ่งผลลัพธ์ สร้างคุณค่า
I	Innovation (V)	คิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ พัฒนาต่อเนื่อง
R	Respect (C)	ให้เกียรติกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นคุณค่าของคนทุกระดับ
A	Altruism (V)	คำนึงถึงประโยชน์ผู้อื่น และส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
J	Journey to excellence and Sustainability (V)	มุ่งมั่นพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ และยั่งยืน มีอาชีพ มีวิสัยทัศน์ เป็นระบบ คล่องตัว

แนวทางในการพัฒนางานประกันคุณภาพ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

1. สร้างความตระหนักในค่านิยม 12 ประการของนายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้แก่นักศึกษา เพราะคุณลักษณะค่านิยมทั้งหมดสะท้อนให้เห็นมุมมองและคุณสมบัติของการเป็นคนดี สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ สมศ. ที่ 1 ผู้เรียนเป็นคนดี
2. มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ทุกระดับ ทุกประเภท ต้องเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินรอบ 4 ปีงบประมาณ พ.ศ.2559-2564 เริ่มวันที่ 1 ตุลาคม 2558 ภายใต้มาตรฐาน 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย คุณภาพ 7 ด้าน ตัวบ่งชี้ทั้งหมด 20 ตัวบ่งชี้
3. ควรสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กรตั้งแต่ระดับบุคคล ไปจนถึงระดับหน่วยงาน เพราะการจัดการศึกษาที่คุณภาพย่อมส่งผลต่อคุณภาพศิษย์และเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่ชัดเจนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

นางสาวพยอมรัก กันตียะ ผู้รายงาน

(นางสาวพยอมรัก กันตียะ)

นักวิชาการศึกษา สำนักงานมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา

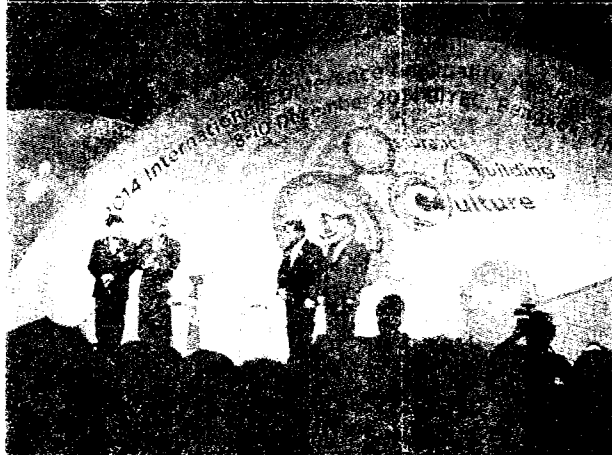
วันที่ 18 ธันวาคม 2559

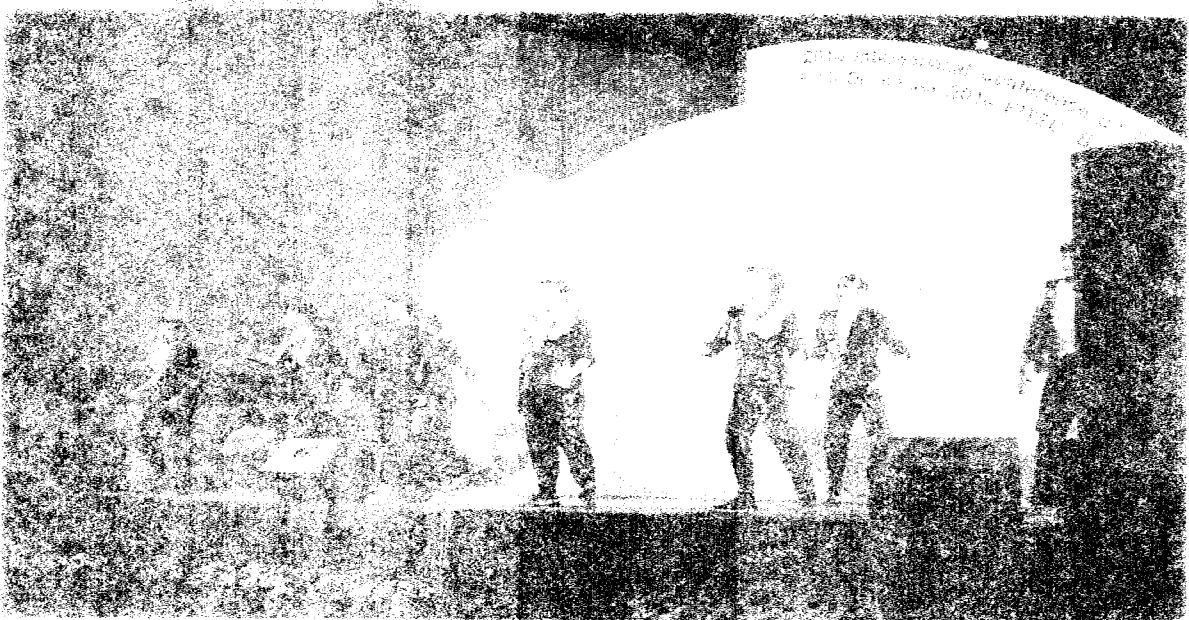
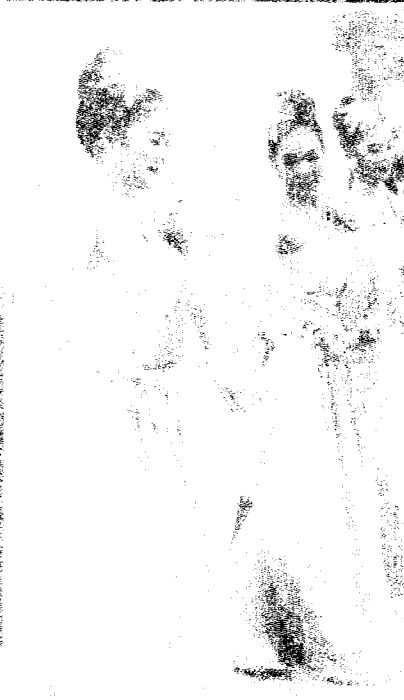
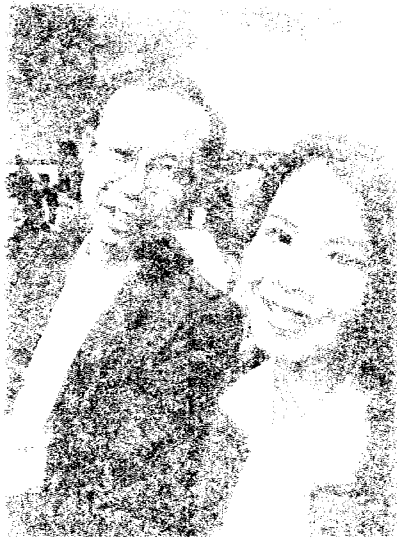
ดร. พิชัย ผู้เห็นชอบ

(อาจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์)

ผู้ช่วยอธิการบดี

วันที่ 22 ธันวาคม 2559

เอกสารประกอบ

အောက်ဖွဲ့ချက် ၇.၂

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่ ๓๐๙๔ / ๒๕๕๗

เรื่อง ให้นักลากรเดินทางไปราชการ

ด้วยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดจัดการประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงมีราชการให้นักลากรในสังกัด สำนักงานมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา ผู้มีนามต่อไปนี้ เดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมการประชุมวิชาการนานาชาติดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ โดยเบิกค่าใช้จ่ายจากงบประมาณบริหารกลางของมหาวิทยาลัย

๑. นางสาวพยอมรัก	กันตียะ
๒. นายพีรวัฒน์	เมืองชื่น

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กำหนดการประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี พ.ศ. 2557
วันที่ 8-10 ธันวาคม 2557 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

วันที่ 8 ธันวาคม 2557							
สถานที่	08.30-10.00 น.	10.00-10.30 น.	10.30 -12.00 น.	พัก	13.00-14.30 น.	พัก	14.45-16.15 น.
EH 103	07.00-08.30 น. ลงทะเบียน 08.30-09.45 น. พิธีเปิดงานและปาฐกถาพิเศษเรื่อง “การตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา” โดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา (นายกรัฐมนตรี) 09.45-10.00 น. MOU องค์การต่างประเทศ MOU กองทุน กยศ./กรอ. กระทรวงสาธารณสุข	พิธีมอบโล่ แก่ผู้มีคุณูปการ	“วัฒนธรรมคุณภาพ : สร้างคน สร้างชาติ”		การประเมิน : การสร้างสรรค์วัฒนธรรมแห่งปัญญา		การประเมินผู้เรียนเป็นคณิศ
EH 104	สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย การประกวดวาดภาพและวรรณศิลป์ (ร่วมพิธีเปิดและรับฟังรายละเอียด) รายละเอียดคลิกที่นี่			สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย การประกวดวาดภาพและวรรณศิลป์ (สร้างสรรค์ผลงาน ตัดสินและมอบรางวัล) รายละเอียดคลิกที่นี่			
GH 201-202				การใช้ผลการประเมินเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน		ศิษย์เก่า กับการพัฒนาสถานศึกษา	
GH 203				ประกันคุณภาพการศึกษา : ภาวะ หรือ ภารกิจ		* คุณภาพการศึกษานำพหาคติมั่นคง	
MR 210				UI GreenMetric World University Ranking		ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการ สถาบันอุดมศึกษา	
MR 211-213				International Conference on Quality Assurance (ICQA 2014) ลงทะเบียนได้ที่ http://www.icqa2014.com/		International Conference on Quality Assurance (ICQA 2014) ลงทะเบียนได้ที่ http://www.icqa2014.com/	
MR 214-215				การประกันคุณภาพภายใน ปฏิรูปอย่างไร ให้มีประสิทธิภาพ		ประชุมคณะกรรมการติดตาม การนำผลประเมินไปใช้	
MR 216-217						การประเมินรอบสี่ผ่านระบบ Automated QA	
MR 218-219				บุคลากรสายสนับสนุนต้นทุนความสำเร็จ		กฎหมายกับการส่งเสริมการศึกษา	
MR 220-221				ปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผลต้องตั้งต้น จากผลประเมิน		การนำมหาวิทยาลัยสู่เวทีโลก	
MR 222-223				ม.เอกชนแข่งขันได้ถ้าใส่ใจคุณภาพ		พัฒนาครูสู่คุณภาพศิษย์	
MR 224-225				หลักสูตรสร้างชีวิต ศิษย์คุณภาพ		QMR/QMC ญุณแจสำคัญสู่ความสำเร็จ	

หมายเหตุ

- 1) กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
- 2) กรณีที่ผู้เข้าร่วมประชุมสนใจเข้าร่วมประชุมและเข้าร่วมงานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย) ในวันที่ 9 ธันวาคม 2557 เวลา 17.00 - 19.00 น. กรุณาแจ้งลงทะเบียนล่วงหน้าในเมนู “ลงทะเบียนออนไลน์”

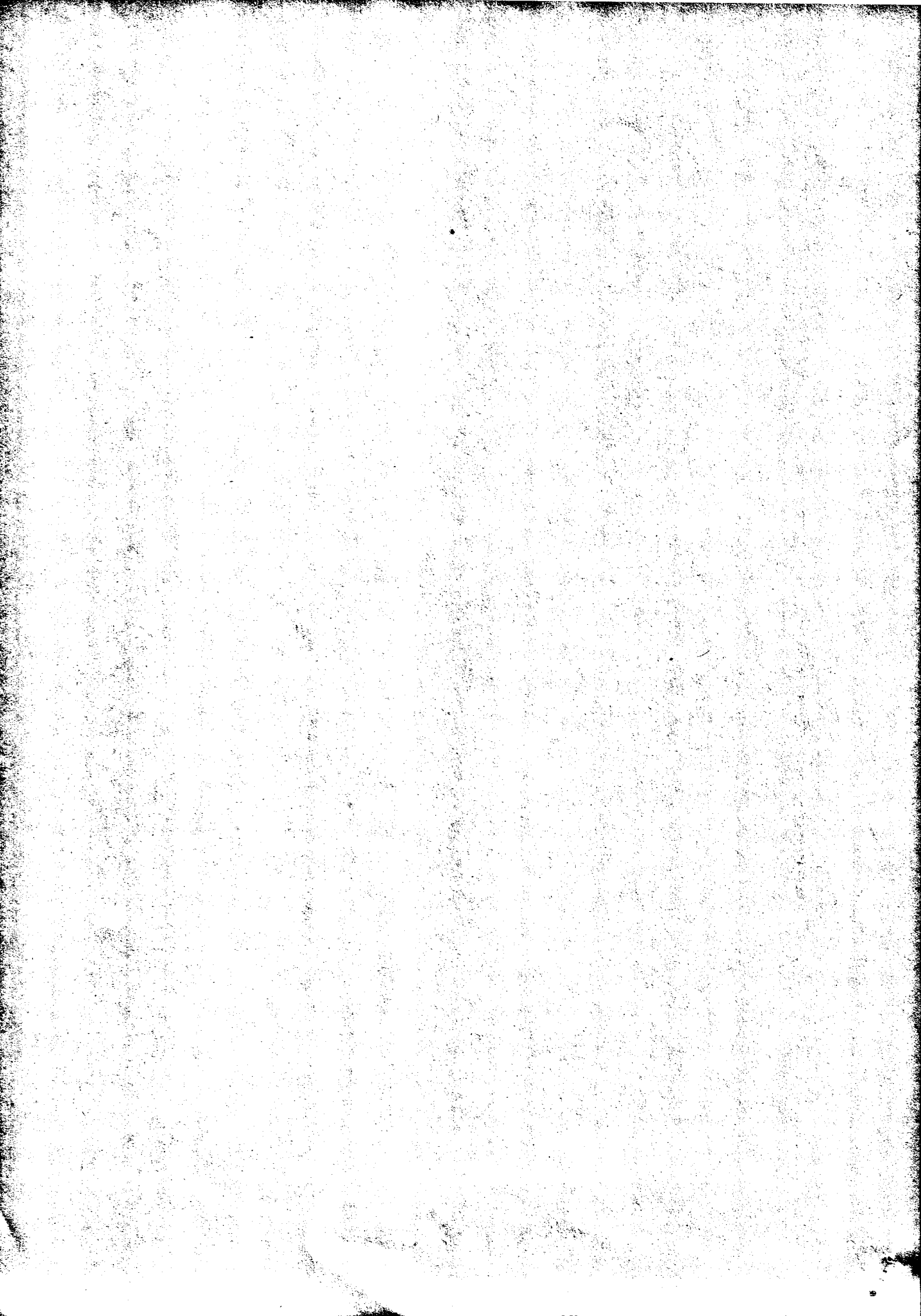
กำหนดการประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี พ.ศ. 2557
วันที่ 8-10 ธันวาคม 2557 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

วันที่ 9 ธันวาคม 2557		วันที่ 10.45-12.00 น.		วันที่ 13.00-14.30 น.		วันที่ 14.45-16.00 น.		วันที่ 16.00-16.15 น.		วันที่ 16.15-17.00 น.		วันที่ 17.00-19.00 น.	
EH 103	09.00-10.30 น.	10.45-12.00 น.	13.00-14.30 น.	14.45-16.00 น.	16.00-16.15 น.	16.15-17.00 น.	17.00-19.00 น.	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)		
GH 201-202	วิทยุการศึกษาไทย	คุณภาพศิษย์ สะท้อนคุณภาพครู	การประเมินให้เอื้อไรกับศูนย์พัฒนาเด็ก ภาษาอังกฤษกับครูสอนพิเศษวัยโจ๋วัยโจ๋	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
GH 203	คุณลักษณะบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ 21	การประกันภายใน (IOA) กับการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา (พื้นฐาน)	ภาษาอังกฤษกับครูสอนพิเศษวัยโจ๋วัยโจ๋	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 210	QC100 : การประเมินผู้ประเมิน และหน่วยประเมิน	1 ช่วย 9 : ช่วยก้าวพัฒนา	การจัดกลุ่มประเภทมหาวิทยาลัย เพื่อการประเมิน	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 211-213	ระบบ บรม บวร : วัฒนธรรมคุณภาพ ชุมชน	สถานศึกษาสายศูนย์อย่างมีศิลปะ	การดูอิสระ...เรื่องการศึกษา (ยศ. กรอ.) ดูอย่างไร ไปได้เท่าไร ?	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 214-215	International Conference on Quality Assurance (ICQA 2014) ลงทะเบียนได้ที่ http://www.icqa2014.com/	International Conference on Quality Assurance (ICQA 2014) ลงทะเบียนได้ที่ http://www.icqa2014.com/	International Conference on Quality Assurance (ICQA 2014) ลงทะเบียนได้ที่ http://www.icqa2014.com/	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 216-217	สภามหาวิทยาลัย กับความรับผิดชอบสังคม	การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา	การสร้างเอกลักษณ์สถานศึกษา	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 218-219	ประเมินเพื่อใคร เด็กและครูใคร	การประกันภายใน (IOA) กับการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา (อุดมศึกษา)	กรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพ อุดมศึกษาของอาเซียน	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 220-221	ครูในศตวรรษที่ 21	บทบาทสถานศึกษาในการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม	3 ส. กับการให้ทุนสนับสนุนการศึกษา	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 222-223	ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้คุณภาพ	สื่อสารเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ทางการศึกษา	เรียนรู้ตัวอย่างจริง จึงได้เป็นอัจฉริยะ	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 224-225	การวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา กับนวัตกรรมนำไปใช้ประโยชน์	การคุ้มครองสิทธิเด็ก และเยาวชนในวัยเรียน	การสร้างเอกลักษณ์ผู้เรียน	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						
MR 224-225	การประเมินกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	การประกันภายใน (IOA) กับการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา (อาชีวศึกษา)	ABA : เขตพื้นที่การศึกษา กับยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาคเอกชนกับการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาทุกระดับ	MOU 1 ช่วย 9	คืบหน้า และการรับรองมาตรฐาน สถานศึกษารอบปี	งานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)						

ศูนย์วิจัยฯ สุขุมวิท ๑๑๒ ๑๒๒๒ ๑๒๒๒ ๑๒๒๒

หมายเหตุ

- กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
- กรณีที่มีผู้เข้าร่วมประชุมสนใจเข้าร่วมงานเลี้ยง Cocktail (ไม่เสียค่าใช้จ่าย) ในวันที่ 9 ธันวาคม 2557 เวลา 17.00 - 19.00 น. กรุณาแจ้งลงทะเบียนล่วงหน้าในเมนู “ลงทะเบียนออนไลน์”

สอวท

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ขอขอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

พยอมรัก กัณติยะ

ได้เข้าร่วมกิจกรรมนิทรรศการ

งานประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา”

วันที่ ๘-๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร

(ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์)

ผู้อำนวยการ

จิตใจให้มีความสุข มีรสนิยม ก่อให้เกิดวิถีชีวิตมนุษย์ที่งดงาม สามารถอยู่ร่วมกัน
ในสังคมที่เข้าใจและผูกพัน ตลอดจนการรับรู้ถึงคุณค่าที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
ของศิลปะและวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์เพื่อการดำรงรักษาสืบต่อไป ซึ่งสามารถ
ดำเนินการได้ โดยอาศัยหลัก 3 ส กล่าวคือ

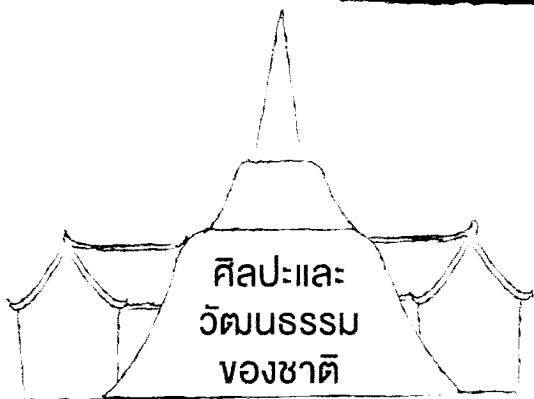
❁ 1. **สะอาด** หมายถึง ไม่รก มีระเบียบ รักษาง่าย ใช้สะดวก โดยต้องสะอาด
ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน บริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงรอบรั้วสถานศึกษา

❁ 2. **สุขลักษณะ** หมายถึง สะอาด ปลอดภัย ไร้มลภาวะ สุขใจ สบายกาย
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องไปคู่ว่าที่ไหนมีกลิ่นอับ มีแมลงสาบ หรือหนู การจัดวาง
อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระเบียบ สามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวก
รวดเร็ว

❁ 3. **สวยงาม** หมายถึง มีการจัดแต่งอาคาร สภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม
สอดคล้องกับพื้นที่แวดล้อม ไม่สิ้นเปลือง และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
สภาพแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น ในแต่ละสถานศึกษาอาจจะนำผลงานทางศิลปะของ
นักศึกษาแต่ละคนมาติดประดับที่ห้องเรียน อาคารเรียน โดยหมุนเวียนกันไปเรื่อยๆ
หรือตกแต่งบริเวณรอบๆ อาคารด้วยศิลปะจัดวางให้ดูสวยงาม

ในการพิจารณา 3 ส นั้น สำหรับสถานศึกษา
จะให้น้ำหนักที่ “ห้องเรียน ห้องสุภาพ และห้องอาหาร”
ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการตรวจสอบ

การกำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม

การส่งเสริมและสนับสนุน

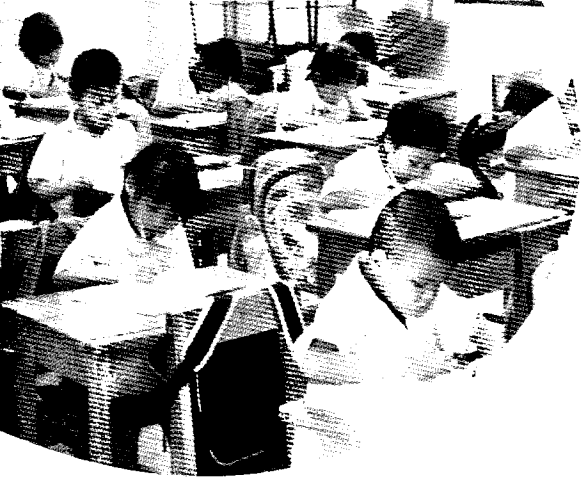
1. มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของ ศ.อ.ค.อ.
2. มีการดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพ
3. บรรลุเป้าหมายตามแผน
4. สืบประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อชุมชนภายในภายนอก
5. ได้บูรณาการกับระดับและ/หรือหน่วยงาน

การดำเนินงาน

1. การมีนโยบายของมหาวิทยาลัย
2. มีแผนดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. มีแผนส่งเสริมงานด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ
4. มีการจัดให้มีกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการสนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรม
5. จัดหน่วยงานที่พอเพียงในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

1. สะอาด
2. สุขลักษณะ
3. สวยงาม

เก่ง ดี งาม

ศาสตราจารย์ ดร. ขาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*
๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเมืองและรวดเร็ว การเติบโตทางเศรษฐกิจ และความก้าวไกลทางเทคโนโลยีที่น่าสมยศ ตลอดจนการถกเถียงอย่างรวดเร็วของวิทยากรทางวิชาชีพด้านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ สิ่งเหล่านี้ทำให้การพัฒนาทางด้านจิตใต้สำนึกและการกระทำทางสังคม เกิดความไม่สมดุล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งสัญญาณว่าเริ่มห่างไกลออกไป จากสภาพสังคมที่บีบคั้น ทำให้ความอดทนอดกลั้นของมนุษย์ลดลง การขาดศีลธรรมจรรยาและความยับยั้งชั่งใจจึงมีเพิ่มสูงขึ้น ผ่นวกกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงพัฒนาทักษะ "ให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต" ตลอดจนการรณรงค์สร้างนวัตกรรมด้วยการฝึกฝนจากความคิดสร้างสรรค์ พร้อมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ด้วยจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และมีระเบียบวินัย สุภาพสร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน อย่างเที่ยงธรรม ดังนั้นการทุ่มพิงและการบ่มเพาะต้นกล้าแห่งคุณงาม ความดี ตลอดจนการรณรงค์พัฒนาคนให้มีระดับความเป็นมนุษย์ที่สูงขึ้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการนำพาสังคมให้มีความสุข

"เก่ง ดี งาม" เป็นคำไทยแท้สามคำ ที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ ในตัวเองอย่างชัดเจนทั้งด้านความหมายและคุณค่าของคำ ในสังคม ตะวันตกมักสนใจและค้นหาบุคคลแค่เพียงคนเก่ง และคนดี เข้ามา ทำงานและดำรงชีวิตในสังคมเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากสังคมตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมไทยที่มองคนทั้ง "เก่ง ดี งาม" เป็นสำคัญ และการจะสร้างคนให้เป็นคนดี "เก่ง ดี และ งาม" ได้นั้น บุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและคุณธรรมที่พึงประสงค์ด้วย คือ การตระหนักและเห็น ความสำคัญของการเป็นคนดีที่มีคุณภาพและศรัทธา ยินดีที่จะ ยินยอมให้คุณภาพยิ่งสูงขึ้น ดี ต้องเป็นคนมีคุณธรรม คืออย่างมีคงและยั่งยืน สำหรับ "งาม" ต้องงามตามคุณลักษณะ ความงาม เป็นคุณลักษณะของ

บุคคลที่ถ่ายทอดจากจิตใจ แสดงออกทางกิริยา วาจา มารยาท รู้จัก ความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพผู้อาวุโสกว่า เป็นต้น "งาม ต้องงามจาก ภายในและการแสดงออก" ด้วยเหตุนี้ ความงดงามจำเป็นต้องแสดงผ่าน พฤติกรรมและบุคลิกภายนอกในเชิงรูปธรรมมากขึ้น เพื่อให้เห็นสิ่งที่ ต้องการถ่ายทอดจากภายในนั่นเอง ดังนั้น การสร้างคน "เก่ง ดี งาม" จึงต้องมุ่งให้บุคคลเห็นคุณค่าของการเป็นคนดีที่สมบูรณ์ด้วยการสร้าง "แรงบันดาลใจ" เพราะแรงบันดาลใจสามารถจุดประกายให้เกิดความต้องการจากภายในได้

นอกจากนี้ การเป็นคน "เก่ง ดี งาม" ต้องสร้างให้มีศีลธรรม ประจักษ์ เพราะศีลธรรมสามารถควบคุมการกระทำที่เหมาะสมตาม ครอบครองธรรมและบรรทัดฐานของสังคมได้ ซึ่งการเป็นคนดี สามารถ "ดี" ได้หลายวิธี ดีด้วยหลักธรรมต่างๆ ได้แก่ ดีด้วยคุณธรรม ดีด้วยจริยธรรม ดีด้วยจรรยาบรรณ หรือดีด้วยพรหมวิหารธรรม ไม่ว่าจะ เป็นแนวทางใด ทุกแนวทางสามารถสร้างให้บุคคลเป็น "คน" ที่สมบูรณ์ได้อย่างยั่งยืนและมีความเป็นมนุษย์ระดับสูง รู้เท่าทันตนเอง รู้ผิดชอบชั่วดี เข้าใจความเป็นมนุษย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสามารถทำงาน และใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีคุณค่าและมีความสุขอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ การสร้างคนให้ **"เก่งที่มีความรู้ ความสามารถ ดีด้วย ศีลธรรม และงามด้วยจรรยา"** สามารถช่วยลดปัญหาสังคมให้ทุเลาเบาบางลงได้ เกิดสันติสุข จากสันติภาพ และก่อกำเนิดความงามแก่ มวลมนุษยชาติ ดังนั้น "เก่ง ดี งาม" ถือว่าเป็นแนวทางสำคัญต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาองค์กรและประเทศ ควรขับเคลื่อน ให้เกิดความสมดุลทั้งเชิงจุลภาคและมหภาค เพื่อสร้าง "คนที่มีระดับ ความเป็นมนุษย์สูง" สร้าง "ชาติที่แข็งแกร่ง" ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสืบไป

การเป็น “คนที่มีบุคลิก” ต้อง “เก่ง ดี งาม”

เก่ง = คุณภาพ
(ความรู้ ความสามารถ)

ต้องทำ ด้วย ทัศนคติ
ที่ถูกต้อง และ ธรรมะ
ประกอบกับ ใจที่ งาม

ดี = คุณธรรม
(ศีลธรรม จริยธรรม
จรรยาบรรณ
คุณวิเศษธรรม)

งาม = คุณลักษณะ
(ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำใจไมตรี
มีมารยาท สัมมาคารวะ
กล้าหาญ อ่อนน้อมถ่อมตน)

อย่างมีคุณค่า

ศิลปะ และ วัฒนธรรม กับการพัฒนาสังคม

ศาสตราจารย์ ดร. ชาวนรงค์ พรุ่งโรจน์*
๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

การกำเริบสังคม ชุมชน และความเป็น

พลเมืองโลก ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นอารยะของแต่ละชนชาติ ซึ่งอธิบายอัตลักษณ์ของบุคคลและเอกลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนขับเคลื่อนสังคมให้เกิดความสุนทรีย์ โดยศิลปะในแต่ละยุคสะท้อนวัฒนธรรมที่ผันแปรไปตามกาลสมัย เหมือนเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมของคน องค์กร ชุมชน สังคมที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคของโลก เช่น การกวดมือเรียกของคนตะวันออกอาจหมายถึง การโบกมือลาของคนตะวันตก แม้ว่าฐานความคิดแตกต่างแต่การมีวัฒนธรรมที่ต่างกันไม่ถึงว่าผิดหรือถูก หากแต่ขึ้นอยู่กับภูมิสังคมและบริบทนั้นเป็นสำคัญ สังคมหรือชุมชนใดมีศิลปะและวัฒนธรรมจะช่วยก่อให้เกิดความสงบ ปรองดอง ส่งเสริมให้เกิดสันติสุข เหนือสันติภาพ มีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะสะอาดและงามตา ดังจะเห็นได้จากการสร้างเมืองส่วนใหญ่ในสมัยก่อน นิยมใช้ศิลปะเป็น ผู้สร้าง เช่น การสร้างพีระมิดในอียิปต์ การสร้างกรุงโรม การสร้างวัดในไทย ทำให้เกิดความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในแต่ละท้องถิ่น แต่ปัจจุบันการสร้างอาคารมองความเป็นสากลและสมัยนิยมเป็นสำคัญ เกิดความบกพร่องทางศิลปะและวัฒนธรรม จึงทำให้สภาพสถาปัตยกรรมขาดความเป็นเอกภาพ

การจัดการทางศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ต้องพิจารณาว่าเรื่องใดควรคงไว้เป็นวัฒนธรรมสืบต่อ เช่น ศรีระนุชย เป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกย่องในเรื่องไหวพริบ ความเฉลียวฉลาด แต่เป็นไปในทางที่ไม่ได้คำนึงถึงกฎกติกา หากสังคมยกย่องยึดถือ สืบทอดต่ออาจส่งผลให้เยาวชนนำไปเป็นแบบอย่าง ซึ่งจะเป็นปัญหาสังคมต่อไป ดังนั้น การคำนึงถึงคุณค่าของวัฒนธรรมที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ วัฒนธรรมใดที่ก่อให้เกิดปัญหาควรมีการชำระ ส่วนวัฒนธรรมใดที่ทรงคุณค่าควรธำรงรักษาไว้เป็นมรดกสืบไป จึงควรปลูกจิตสำนึก สร้างนิสัย และสอนให้เด็กเยาวชนเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำใจไมตรี มีมารยาท สัมมาคารวะ กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น

การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมในประเทศไทยดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ ๙ ก่อให้เกิดการสร้างกรอบแนวคิดด้านศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนได้รับการพัฒนาเรื่อยมาจนถึงฉบับที่ ๑๑ ในปัจจุบัน โดยมีสาระสำคัญ คือ

- ๑) พัฒนาคณะให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม โดยพัฒนา องค์กรรวมทั้ง สติปัญญา และอารมณ์
- ๒) สร้างสังคมแห่งการสมานฉันท์และเอื้ออาทร เสริมสร้าง สังคมที่เป็นธรรมสันติสุข
- ๓) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสภาพแวดล้อม ที่น่าอยู่

ในระดับอุดมศึกษา การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมถือเป็น ๑ ใน ๔ พันธกิจของมหาวิทยาลัย เป็นการรักษาประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นหรือองค์กร ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรพิจารณาว่าจะสามารถ สร้างและทำนุบำรุงรักษาศิลปะและวัฒนธรรมให้ดีได้อย่างไร โดยอาจ พิจารณาจากแนวทางการบริหารจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ๑) การอนุรักษ์คงคุณค่าของดั้งเดิมให้ดีที่สุด ๒) การดำเนินการพัฒนาปรับปรุงของดั้งเดิมให้เหมาะสมกับยุคสมัย และ ๓) การสร้างสรรค์และบริหารจัดการเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ เช่น กิจการถนนคนเดิน ตลาดน้ำ เปิดท้ายขายของ เป็นต้น โดยในการ ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ที่จะมีขึ้นในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ นั้น ยังคงสานต่อเรื่องการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจะเน้นให้สถานศึกษาพัฒนานักเรียนให้เห็นคุณค่า ของศิลปะและวัฒนธรรม สำหรับด้านการอาชีวศึกษาและระดับ อุดมศึกษาเน้นให้มีศิลปะและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะคงอยู่ สืบทอดตลอดจนปรับเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม ก่อให้เกิดการดำรงชีวิต อย่างมีพลวัตและที่สำคัญต้องเห็นผลเชิงประจักษ์ เน้นการก่อให้เกิดทักษะ ทางอารมณ์ ความรู้สึกถึงคุณค่าของความงาม (รสนิยม) และเห็นคุณค่า ทางศิลปะ นำวิถีสากลมาเลือกรับปรับใช้สู่วิถีไทยอย่างเหมาะสม ฉะนั้นการวางแผนนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของ

* ผู้ชำนาญการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อดีตรองอธิการบดีโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา ก้าวบริหารงานและศึกษาระดับสูง รุ่นที่ ๑ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรมระยองโรจน์เดย์ กรุงเทพมหานคร

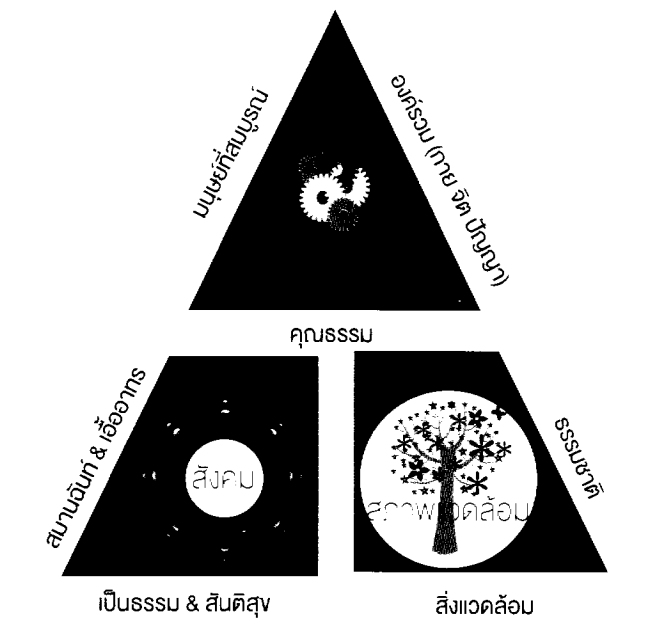

สถานศึกษาต้องชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง และต้องสำรวจความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของคนในองค์กรโดยสามารถสร้างได้จากงานสร้างสรรค์ กิจกรรมประเพณีต่างๆ และวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติใน ๓ ด้าน คือ

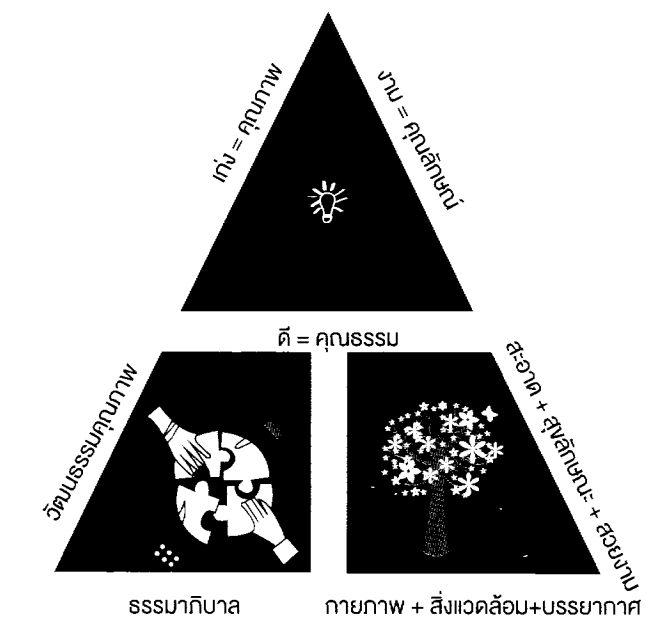
๑. **ด้านผู้เรียน** โดยพัฒนาให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้ง ๓ ประการ ได้แก่ เก่ง คือ มีคุณภาพ ดี คือ มีคุณธรรม และ งาม คือ มีคุณลักษณะ
๒. **ด้านองค์กร** โดยพัฒนาองค์กรให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพ ฉะนั้น ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ จึงเน้นเรื่องวัฒนธรรมองค์กร เพื่อสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงาน เน้นให้มหาวิทยาลัยริเริ่มการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรสายสนับสนุน ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ นอกเหนือจากความเก่ง ต้องช่วยเหลือส่วนรวมเกิดการ

สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ และยึดหลักในการบริหารจัดการธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ

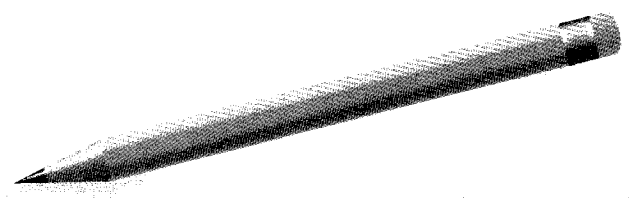
๓. **ด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร** มุ่งพัฒนาทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศให้สะอาดถูกสุขลักษณะ และสวยงาม ตัวอย่างกรณีศึกษา เช่น โครงการหนูน้อยรักสามของโรงเรียนวัดหุรอ จังหวัดชุมพร ที่เป็นผลงานการริเริ่มของนักเรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีวินัยในการรักษาความสะอาด สร้างความอดทน และความรับผิดชอบต่อสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองในด้านอื่นต่อไป
- ดังนั้น หากสถานศึกษามีการบริหารจัดการศิลปะและวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียนและบุคลากร เกิดการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและนำไปสู่การขับเคลื่อนในการพัฒนาสังคมและชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง สร้างพื้นฐานให้กับการพัฒนาประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

◆ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ - ๑๑

◆ การบริหารงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

การประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment)

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*

ตลอดทศวรรษที่ผ่านมา รูปแบบการประเมินภายนอกของ สมศ. เป็นลักษณะการประเมินแบบกระจายสถานศึกษาทั่วทั้งประเทศในทุกระดับการศึกษาตามรอบการประเมิน ซึ่งสถานศึกษาจะได้รับการประเมินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งจะทราบผลการประเมินทยอยกันไป จึงทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพรวมใน "ระดับพื้นที่" หรือ "ระดับจังหวัด" ได้ และหากจะสรุปภาพรวมในแต่ละพื้นที่จะต้องรอจนกว่าการประเมินภายนอกในพื้นที่แล้วเสร็จทุกสถานศึกษา และใช้เวลาหลายปีซึ่งทำให้บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งเปลี่ยนไป ปัญหาและแนวทางการพัฒนาก็ย่อมเปลี่ยนไปด้วย จึงทำให้ไม่มีฐานข้อมูลเพียงพอในการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้

ดังนั้น เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมศ. จึงได้จัดทำ การประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่ (Area-Based Assessment) หรือเรียกโดยย่อว่า ABA Model ซึ่งเป็นการจัดการประเมินด้วยการ "ทอน" คำถามลงให้มีขนาดพอเหมาะ ด้วยการลดขนาดของ "ประเทศไทย" ลงเป็น "จังหวัด" เพื่อให้เห็นแนวทางที่จะตอบคำถามได้ชัดเจนขึ้น โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของพื้นที่ ด้วยการพัฒนากลไกการจัดการของจังหวัดให้มีข้อมูลและความรู้ที่จำเป็น เพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด โดยใช้ผลผลิตจากกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือขึ้น และเพื่อเป็นต้นแบบที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการประเมินภายนอกอีกรูปแบบหนึ่ง และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น โดยระยะที่ 1 ปีงบประมาณ 2555 ดำเนินการใน 8 จังหวัดคือ แพร่ ชัยนาท สิงห์บุรี สมุทรสงคราม ตราด อำนาจเจริญ ชุมพร และพังงา และระยะที่ 2 ปีงบประมาณ 2556 ดำเนินการใน 20 จังหวัด ระยะที่ 3 ปีงบประมาณ 2557 ใน 41 จังหวัด และระยะที่ 4 ปีงบประมาณ 2558 ใน 8 จังหวัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่
2. เพื่อสร้างความชัดเจนไปสู่การพัฒนาในพื้นที่
3. เพื่อสร้างผลกระทบต่อพัฒนาในพื้นที่

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : คัดย่อจากสูจิบัตร "มหกรรมคุณภาพการศึกษา"

การจัดการประเมิน
ด้วยการ "ทอน" คำถามลง
ให้มีขนาดพอเหมาะด้วยการ
ลดขนาดของ "ประเทศไทย"
ลงเป็น "จังหวัด"

เป้าหมาย

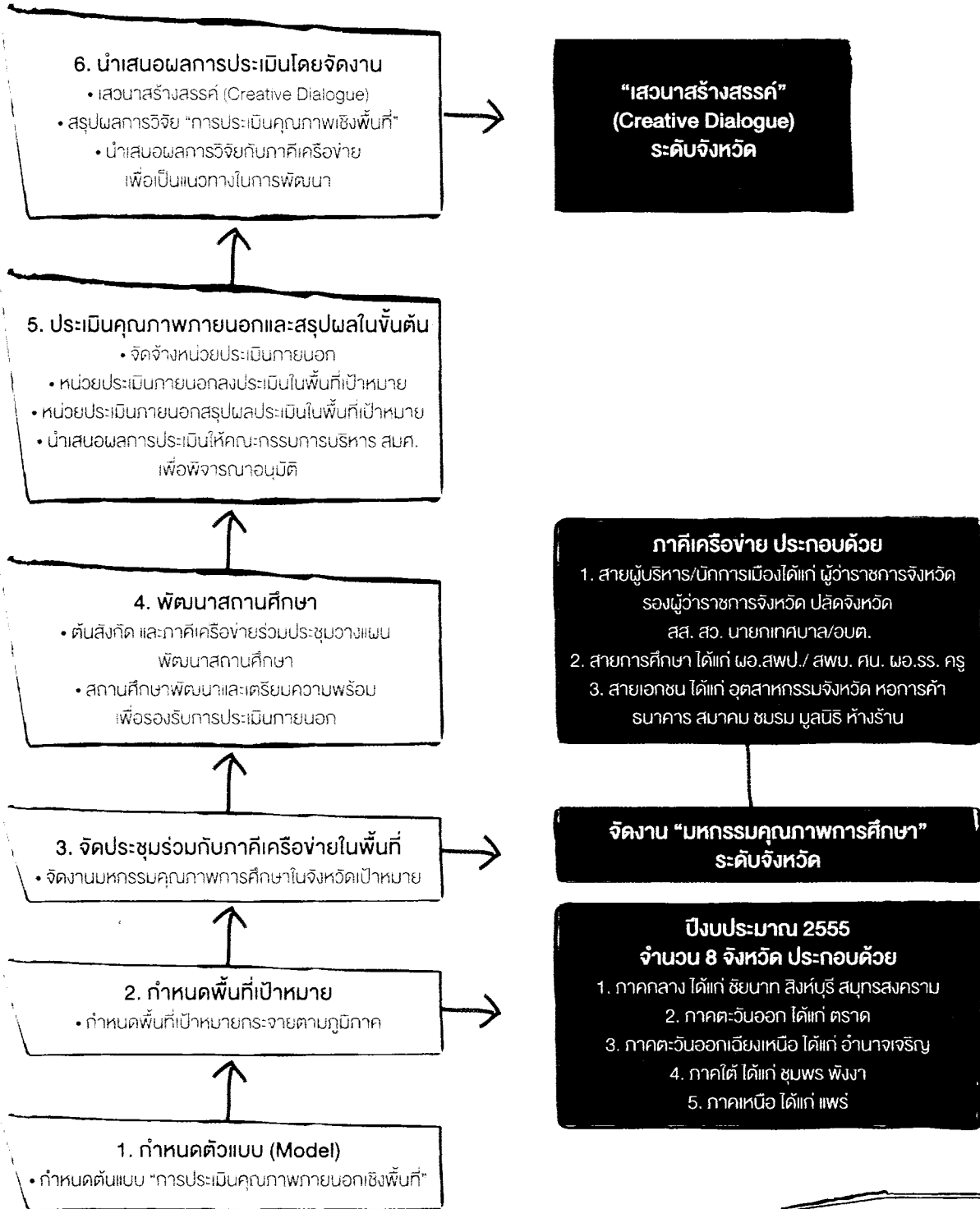
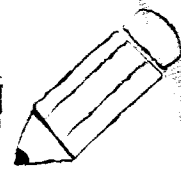
1. ได้ตัวแบบ "การประเมินคุณภาพภายนอกเชิงพื้นที่" ไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในปีที่เหลือ (พ.ศ. 2556 - 2558) และรอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563)

2. ตัวแทนจากทุกภาคีเครือข่ายของพื้นที่เป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. จัดงานมหกรรมคุณภาพการศึกษาของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อนำเสนอผลการประเมิน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงงาน "เสวนาสังสรรค์" ระดับจังหวัด เพื่อเสนอผลการวิจัยกับภาคีเครือข่ายนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ทั้งนี้ สมศ. คาดหวังว่าการประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่จะเป็นต้นแบบของการประเมินแนวใหม่ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในรูปแบบห่วงโซ่คุณภาพ เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ อันเป็นการสร้างวิถีชีวิตคุณภาพสู่วัฒนธรรมคุณภาพ

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินงาน การประเมินคุณภาพเชิงพื้นที่

มหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพ

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาณุณรงค์ พรุ่งโรจน์*

“การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และมีปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ “สถานศึกษา” หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นคนเก่ง ดี มีคุณค่า ที่พร้อมทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสร้างการเปลี่ยนแปลง หรือเป็นที่พึ่งของสังคมในการป้องกัน ชี้นำ และแก้ปัญหา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ

การบริหารมหาวิทยาลัยนั้น กฎหมายได้กำหนดให้มีสภาสถานศึกษาหรือที่เรียกขานกันว่า “สภามหาวิทยาลัย” ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการของสถานศึกษา (พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 36) รวมถึงการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กระจายอำนาจการกำกับดูแลโดยเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยมีอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการ ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยในฐานะองค์กรบริหารสูงสุดของสถาบันจึงมีบทบาทสำคัญทำหน้าที่สรรหา แต่งตั้งอธิการบดี กำหนดนโยบายงบประมาณ จัดหาและบริหารทรัพยากร ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการและตรวจสอบการบริหารงานของอธิการบดี ทั้งนี้ ถึงแม้กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการประกันคุณภาพ โดยต้องมีการประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) เป็นประจำทุกปี และต้องได้รับการประเมินภายนอก (External Quality Assessment: EQA) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีก็ตาม แต่ที่ผ่านมามากปีเดียวไม่ได้ที่ถูกละเลยคือคำถามว่า “ทำไมการศึกษาไทยจึงด้อยคุณภาพ?” หรือแม้กระทั่งปัญหาบางสถาบันมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาทั้งที่หลักสูตรยังไม่ผ่านการรับรองจากต้นสังกัด เป็นต้น

ปรากฏการณ์เหล่านี้ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่า สภามหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นองค์กรบริหารสูงสุดของสถาบัน มีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน แม้จะอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย จึงขอเสนอแนะให้คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยทุกท่านสำนึกเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ ให้การกำกับดูแลกิจการมหาวิทยาลัย ด้วยความทุ่มเท ร่วมรับผิดชอบสังคม โดยการจัดการศึกษาต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ความเชี่ยวชาญ สภามหาวิทยาลัยจะต้องกำกับดูแลการจัดการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาตามความเชี่ยวชาญเฉพาะของมหาวิทยาลัย โดยหลักสูตรที่เปิดจะต้องเป็นความต้องการของสังคมและชุมชน ที่สำคัญหลักสูตรต้องผ่านการรับรอง

จากต้นสังกัดและมีมาตรฐานคุณภาพซึ่งความเชี่ยวชาญจะแสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) ที่โดดเด่นของสถาบันต่อไป

2. ความพร้อมซึ่งประกอบด้วยความพร้อมด้านคณาจารย์ บุคลากร และสิ่งสนับสนุน มหาวิทยาลัยใดจะเปิดการเรียนการสอน เปิดหลักสูตรนอกที่ตั้ง หลักสูตรภาคพิเศษ จะต้องได้รับการอนุญาตอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการแสดงถึงความพร้อมของบุคลากร และสิ่งสนับสนุนของหลักสูตร

3. ความต้องการหรือความจำเป็นของสังคมถือเป็นอีกปัจจัยสำคัญเนื่องจากพบว่า หลักสูตรที่เปิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการเปิดเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน (Supply Side) ซึ่งในสภาพจริงแล้วควรตระหนักถึงความต้องการหรือความจำเป็นของสังคม (Demand Side) เป็นสำคัญ

4. ความรับผิดชอบในผลผลิตของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพบัณฑิตที่จะรับใช้สังคมต่อไป บัณฑิตที่ดีนอกจากจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีทักษะ และต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะของบัณฑิต (Identity)

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การประชุมวิชาการประจำปี 2555 เรื่อง “ฝ่าวิกฤตอุดมศึกษาไทย” วันพฤหัสบดีที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ณ โรงแรมรามารการ์เด้น กรุงเทพฯ.

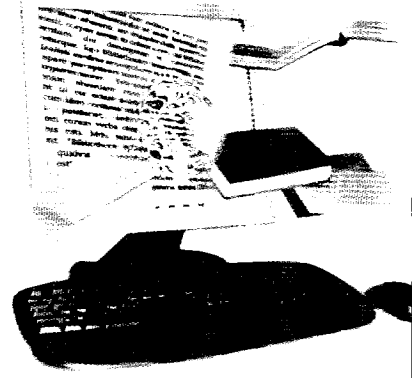
ในส่วนของกรอบขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้นนั้น นับเป็นสิ่งที่ดี และจำเป็นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกัน ในเรื่องนี้โอกาสทางการศึกษาที่หยิบยื่นให้มันต้องประกอบด้วย 3 ค คือ

(1) คุณธรรม คือ ผู้บริหารสถาบันจะต้องมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ต่อผู้เรียน โดยจัดบริการเฉพาะหลักสูตรที่ผ่านการรับรองอย่างถูกต้อง

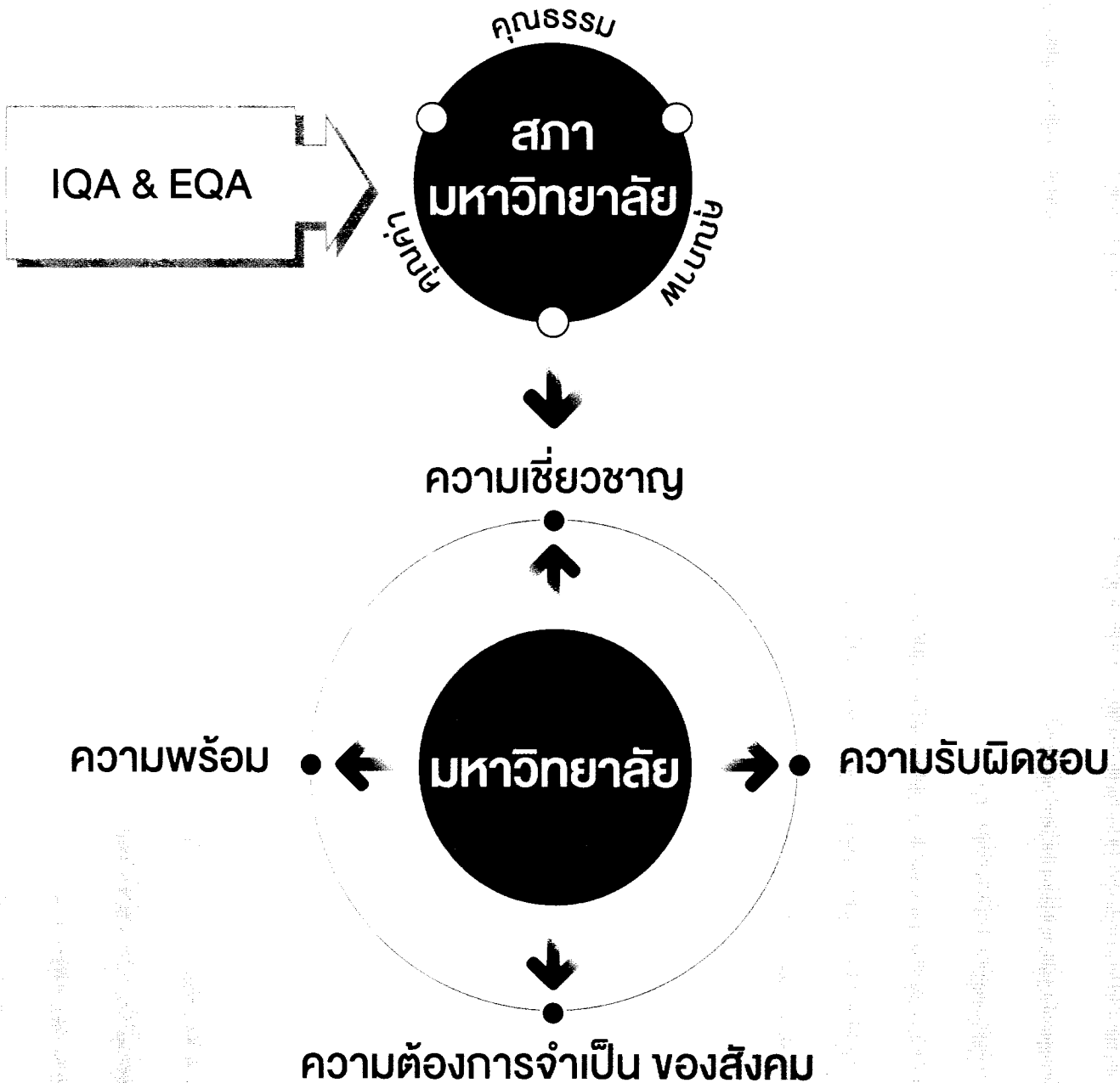
(2) คุณภาพ สถาบันศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อผลิตบัณฑิตที่ได้มาตรฐาน เพราะหากมหาวิทยาลัยยังผลิตบัณฑิตที่ต่อคุณภาพออกสู่สังคมมากเกินไป ก็ยิ่งจะส่งผลกระทบต่อสถาบันเองในอนาคตเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ

(3) คุณค่า กล่าวคือ มหาวิทยาลัยต้องตระหนักถึงความจำเป็นหรือความต้องการของสังคม โดยการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ดังนั้น ในฐานะสมาคมมหาวิทยาลัยซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง โดยจะต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล มหาวิทยาลัยจะต้องกำกับดูแล ควบคุมให้มีคุณภาพ ต้องมีการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตคุณภาพ โดยการนำผลประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการขับเคลื่อนและพัฒนาสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่วิเศษและเป็นองค์รวมคุณภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพ

การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษาในประชาคมอาเซียน

ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*
๔ ธันวาคม ๒๕๕๗

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) หรือ อาเซียน เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปัจจุบันมีประเทศสมาชิกอาเซียน รวม ๑๐ ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และ เวียดนาม โดยจะรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้ ความร่วมมือทางการศึกษาอยู่ภายใต้เสาหลักของประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) โดยในแผนงานการจัดตั้งได้กำหนดให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกในการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีของ ประชากรในภูมิภาคด้วยการให้ความสำคัญกับการศึกษาและการสร้าง โอกาสทางการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเรียนรู้ ตลอดชีวิต การเปิดเสรีอาเซียนจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายนักศึกษา และบุคลากรอย่างสะดวก รวมถึงการเข้าถึงวัฒนธรรมและองค์ความรู้ ต่างๆ ดังนั้น บัณฑิตที่จบการศึกษาต้องมีคุณภาพสามารถแข่งขันกับ ประเทศอื่นในภูมิภาคได้ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไก ที่สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นว่าการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อม ในด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต เพื่อป้องกัน ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการก้าวสู่ประชาคม อาเซียน จึงได้มีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อให้ สอดคล้องกับความมุ่งหมายและแผนงานด้านการศึกษาดังกล่าว โดยได้พัฒนาความร่วมมือทั้งในระดับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก คือ Asia-Pacific Quality Network (APQN) รวมทั้งในระดับภูมิภาค

อาเซียน คือ ASEAN Quality Assurance Network (AQAN) ซึ่ง ในระดับภูมิภาคอาเซียนนั้นเป็นเครือข่ายที่เกิดจากการรวมตัวของ หน่วยประกันคุณภาพภายนอกของประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ ปัจจุบันมี ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ เป็น ประธานคณะกรรมการบริหาร มีการจัดการประชุมคณะกรรมการ บริหารและได้ตกลงความร่วมมือกันในการพัฒนากรอบการประกัน คุณภาพอุดมศึกษาของอาเซียน เพื่อพัฒนา ASEAN Quality Assurance Framework in Higher Education โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ และเป็นเครื่องมือในการอ้างอิงการสร้างมาตรฐานการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีระบบที่คล้ายกัน รวมทั้งใช้เป็น เครื่องมือในการเทียบเคียงมาตรฐานและการดำเนินการด้านประกัน คุณภาพไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ว่ากรอบการประกัน คุณภาพดังกล่าวจะนำไปสู่การสร้างความกลมกลืน (Harmonization) ด้านการอุดมศึกษา การแลกเปลี่ยน (Mobility) นักศึกษา อาจารย์ การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรมนุษย์ การถ่าย โอนหน่วยกิต (Credit Transfer) และการยอมรับคุณวุฒิระหว่าง ประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการ ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) หลักการของหน่วยประเมินคุณภาพภายนอก (Principles of External Quality Assurance Agency)
- ๒) หลักการการประเมินคุณภาพภายนอก (Principles of External Quality Assurance Processes)
- ๓) หลักการการประกันคุณภาพภายใน (Principles of Internal Quality Assurance)
- ๔) หลักการกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (Principles of National Qualifications Framework)

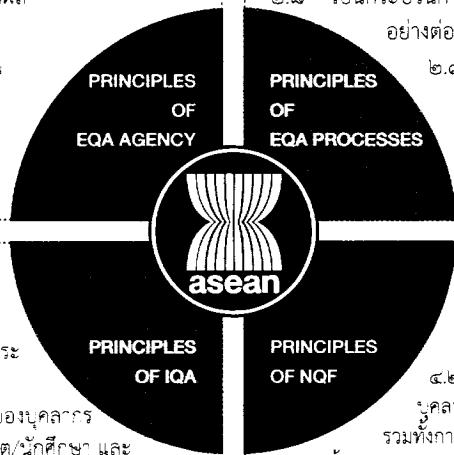

ฉะนั้น ความร่วมมือในการพัฒนากรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาในอาเซียนดังกล่าว จะช่วยพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกให้มีความพร้อมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และหาก การศึกษาไทยมีความพร้อมสามารถก้าวสู่ความเป็นนานาชาติผ่านกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับภูมิภาค ดังกล่าวได้ก็จะเป็นโอกาสให้ไทยมีโอกาสด้านแข่งขันในเวทีภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

กรอบมาตรฐานการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาในอาเซียน (ASEAN QUALITY ASSURANCE FRAMEWORK IN HIGHER EDUCATION)

- ๑.๑ มีเป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน
- ๑.๒ ต้องจัดตั้งตามกฎหมายและได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากหน่วยงานภาครัฐในประเทศ
- ๑.๓ มีความเป็นอิสระในความคิดชอบการดำเนินงาน กระบวนการตัดสินใจ และคำตัดสินปลอดจากอิทธิพลแทรกแซง
- ๑.๔ มีมาตรฐานและระบบการแต่งตั้งคณะกรรมการที่โปร่งใส
- ๑.๕ การกำหนดนโยบายและการจัดการยึดหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๑.๖ ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๗ ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอและยั่งยืน
- ๑.๘ มีความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ
- ๑.๙ มีระบบการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินงานในทุกขั้นตอนที่น่าเชื่อถือได้
- ๑.๑๐ แจ้งให้สาธารณชนได้ทราบนโยบาย ขั้นตอน การปฏิบัติงาน เกณฑ์ มาตรฐาน และ ผลการประเมินที่เป็นปัจจุบัน

- ๒.๑ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนและของสังคมเป็นสำคัญ
- ๒.๒ มีมาตรฐานที่เทียบเท่ากับการปฏิบัติของนานาชาติและเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา
- ๒.๓ การพัฒนามาตรฐานต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และต้องตอบสนองความต้องการและอุปสงค์ในปัจจุบัน
- ๒.๔ ต้องเผยแพร่มาตรฐานให้สาธารณชนทราบและใช้ดำเนินการอย่างทั่วถึงโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ๒.๕ กระบวนการประเมินภายนอกประกอบด้วยรายงานประเมินตนเองระดับหลักสูตรหรือสถาบัน การตรวจเยี่ยมสถานศึกษา การให้ข้อมูลป้อนกลับ การตัดสินผลอย่างเป็นทางการ และการติดตามผล
- ๒.๖ ต้องมีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้ประเมินภายนอกอย่างสม่ำเสมอ
- ๒.๗ ต้องประกันว่าผู้ประเมินภายนอกมีความเป็นมืออาชีพและปฏิบัติตามจรรยาบรรณ
- ๒.๘ เป็นกระบวนการที่ตั้งบนพื้นฐานเป็นวงรอบเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ๒.๙ ต้องประเมินตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ดำเนินการด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และในห้วงเวลาที่เหมาะสม
- ๒.๑๐ ต้องมีกลไกการอุทธรณ์ที่ทุกคนเข้าถึง

- ๓.๑ สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องคุณภาพ
- ๓.๒ ส่งเสริมการสร้างสมดุลระหว่างความอิสระกับการตรวจสอบโดยสาธารณะ
- ๓.๓ เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งคณาจารย์ นิสิต/นักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๓.๔ วัฒนธรรมคุณภาพเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมทั้งการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการ และการบริหารจัดการ
- ๓.๕ ต้องมีการกำหนดโครงสร้าง วิธีการดำเนินงาน และกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
- ๓.๖ ต้องได้รับการประกาศให้ทราบและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้เชื่อมั่นว่าการดำเนินการมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- ๓.๗ สาธารณชนต้องเข้าถึงข่าวสารและข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่เกี่ยวกับสถาบันหลักสูตร ความสำเร็จในการดำเนินงาน และกระบวนการประกันคุณภาพ
- ๓.๘ สถาบันจะต้องจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ
- ๓.๙ สถาบันควรมีกลไกที่เป็นทางการสำหรับอนุมัติ ติดตามตรวจสอบ และปรับปรุงหลักสูตรและปริญญา
- ๓.๑๐ มีการติดตามตรวจสอบและปรับปรุงระบบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

- ๔.๑ ช่วยในการกำหนดการเลื่อนคุณวุฒิตั้งแต่ระดับไปสู่อันดับที่สูงขึ้นจากการเรียนรู้และการฝึกอบรม รวมทั้งการเทียบโอนประสบการณ์ก่อนเข้าการศึกษา
- ๔.๒ ช่วยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและการเคลื่อนย้ายบุคลากรอาชีพต่างๆ ด้วยกระบวนการยอมรับคุณวุฒิการศึกษา รวมทั้งการศึกษาตลอดชีพ
- ๔.๓ ตั้งอยู่บนหลักการของผลการเรียนรู้โดยการเรียนรู้เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญและสมรรถนะของผู้เรียน
- ๔.๔ กำหนดขึ้นตามนโยบายของระดับการศึกษาต่างๆ และรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งอาจจะกำหนดตามระบบหน่วยกิตการศึกษาก็ได้
- ๔.๕ เป็นประโยชน์สำหรับการเลื่อนคุณวุฒิตั้งแต่ระดับไปสู่อันดับที่สูงขึ้นและเทียบผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกัน มีความโปร่งใสและยืดหยุ่น
- ๔.๖ ต้องได้รับการสนับสนุนจากนโยบายที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และต้องมีระเบียบรองรับในการบังคับใช้
- ๔.๗ การพัฒนาการดำเนินการต้องเกิดจากการร่วมหารือและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง
- ๔.๘ ต้องเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจ และต้องมีการกำหนดหลักการในการประกันคุณภาพและมาตรฐานที่ได้รับความเห็นชอบร่วมกัน
- ๔.๙ มีพลวัตที่ควรจะมีการปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลง
- ๔.๑๐ ควรมีศูนย์ข้อมูลที่เป็นทางการสนับสนุนการดำเนินการ

การจัดการอาชีวศึกษา : มุมมองและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งใจจน*

สภาพการจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาในปัจจุบันยังคงประสบกับปัญหาทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในด้านปริมาณพบว่า จำนวนผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้าสู่ตลาดแรงงานยังคงมีน้อยกว่าตัวเลขความต้องการกำลังคนด้านการอาชีวศึกษาของประเทศ แม้รัฐบาลจะมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาระยะยาวมาสู่พระราชพิธีสงฆ์ (พ.ศ. 2552 - 2563) ซึ่งกำหนดตัวตั้งและค่าเป้าหมายด้านสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญ เป็น 60 : 40 และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาก็ได้นำมาทั้งหมดเป็นเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน แต่จากข้อมูลสถิติด้านการอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งรวบรวมไว้ใน พ.ศ. 2553 พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต่อจำนวนผู้เรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น 35 : 65 และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ปีที่ 1 - 2 พบว่ามีสัดส่วนเป็น 26 : 74 เท่านั้น จากสัดส่วนตัวเลขที่กล่าวถึงย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความขาดแคลนในด้านวิชาชีพและฝีมือของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นที่จริงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

สิ่งสะท้อนมาจากข้อมูลเชิงอุตสาหกรรมในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาที่ต้องดำเนินการแก้ไขคือนำไปปรับสภาพปัญหาด้านปริมาณที่กล่าวถึง ไม่ได้มีเพียงปัญหาด้านความรู้และทักษะฝีมือที่ใหม่เพียงพอต่อการทำงานเท่านั้น ด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน และความรับผิดชอบ ก็ถือว่ายังไม่ได้รับการยอมรับจากผู้สำเร็จการศึกษา มาอย่างต่อเนื่อง เรียกว่าการให้ผลกับผู้เรียนก็จะให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตของการจัดการอาชีวศึกษาต้องหันมาทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรม

* ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การประชุมคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพิจารณาการเลื่อนและการมีผลงานดีเด่นของประชาชน ผู้มีผลงานดีเด่นทางวิชาชีพและงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ณ อาคารที่ 21 สิงหาคม 2555 ณ รัฐสภา

ปัญหาด้านการอาชีวศึกษาที่คงอยู่และเป็นอยู่ วิเคราะห์ได้ว่าเป็นผลมาจากปัจจัยหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก คือ ด้านค่านิยม : สังคมไทยต้องยอมรับในค่านิยม "ปริญญาตรี" ซึ่งในภาคกว้างแม้จะเป็นสิ่งที่ดีแต่ถือเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่งของการจัดการอาชีวศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ปัจจุบันผู้เรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากไม่ได้รับเข้าสู่ทางวิชาชีพตามที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา แต่กลับมุ่งเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญา โดยเฉพาะสายมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ซึ่งถือเป็นความสูญเสียในด้านการลงทุนที่รัฐจัดสรรงบประมาณให้กับ การจัดการอาชีวศึกษา ในอดีตวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านการอาชีวศึกษา ได้มีการรวมตัวสถาปนาขึ้นเป็นสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เปิดสอนในระดับปริญญาตรี โดยเบื้องต้นก็คาดหวังว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่รองรับผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาทางด้านเทคโนโลยีที่สูงขึ้น จนกระทั่งปัจจุบันสามารถรวมกลุ่มกันจัดตั้งขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่งได้สำเร็จ และเปิดสอนจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา แต่โดยทั่วไปต้องอยู่ภายใต้สังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. ซึ่งต้องใช้โครงสร้างในการดำเนินงานที่เหมือนกับมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป ทำให้เป็นการซ้ำหลายจุดแข็งของสถาบันที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะฝีมือในอดีต และเป็นการสร้างจุดอ่อนเรื่องการจัดตั้งขึ้น

มาแทนอย่างน่าเสียดาย ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. พยายามแก้ปัญหา ดังกล่าวด้วยการเดินตามเส้นทางเดิม โดยการดำเนินการให้สถานศึกษาอาชีวศึกษารวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสถาบัน การอาชีวศึกษา เพื่อเปิดสอนในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการจำนวน 19 สถาบัน ซึ่งแม้ว่าจะเป็นไปตามบทบัญญัติของ พ.ร.บ.การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 แต่ก็เกรงว่าจะเป็นการแก้ปัญหามาแบบเดิม สถาบันดังกล่าวอาจมีการพัฒนาในด้านต่างๆ และมีความก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับในแต่ละปี แต่ปัญหาด้านการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ ก็อาจจะคงอยู่และเป็นอยู่เช่นเดิมอีก ดังนั้น จึงขอเสนอให้หน่วยงานหรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้กำหนดระบบการดำเนินงานของสถาบันการอาชีวศึกษา ให้เป็นสถาบันที่มีความชำนาญ ด้านทักษะปฏิบัติการเฉพาะทาง และเป็นสถาบันที่เสริมสร้างศักยภาพการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ ให้สูงขึ้นตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งอย่างแท้จริง

ประการที่สอง คือ ด้านภาพลักษณ์ : จากปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตามข่าวโทรทัศน์และ หน้านางสือพิมพ์ฉบับต่างๆ เกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาที่นำไปสู่ความสูญเสีย ทั้งทรัพย์สิน ทั้งร่างกาย ไปจนถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมายาวนาน ย่อมทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่มั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในการที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือ แม้กระทั่งการบริหารจัดการของหน่วยงานหลักในส่วนกลาง ซึ่งล่าสุดได้มีข่าวการทุจริตคอร์รัปชันการจัดซื้อ ครุภัณฑ์ ซึ่งจากการเสนอข่าวดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการจัดซื้อในราคาที่สูงเกินจริงเท่านั้น สถานศึกษา หลายแห่งยังได้รับผลกระทบโดยไม่ได้รับครุภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการหรือได้รับครุภัณฑ์ที่ด้อยคุณภาพ อีกด้วย ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของสังคมและความไว้วางใจของผู้ปกครอง ข้อเสนอแนะในด้านความปลอดภัย นั้น ผู้บริหารสูงสุดหรือผู้รับใบอนุญาตต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการกำกับดูแลนักเรียนนักศึกษาของแต่ละ สถานศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน การส่งเสริมโลกของงาน หรือ กิจกรรมจิตอาสาต่างๆ เพื่อเติมเต็มเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน อย่างเต็มที่ ให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในแต่ละช่วงวันได้อย่างมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม และสำหรับข่าวเรื่องการทุจริตที่เกิดขึ้นซึ่งไม่ทราบว่าเป็นจริงหรือเท็จ ต้องรอการพิจารณาตัดสิน แต่ที่แน่ๆ การเสนอข่าวดังกล่าวย่อมกระทบต่อภาพลักษณ์การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ผู้มีอำนาจต้องเร่งพิจารณาตัดสินเรื่องดังกล่าวให้ได้อย่างยุติโดยเร็ว หากมีผู้กระทำผิดจริงก็ต้องลงโทษ หรือหากไม่จริงก็ต้องลงโทษผู้ที่กล่าวร้าย

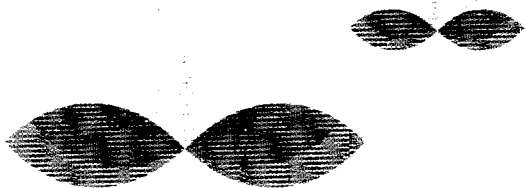
ประการสุดท้าย คือ ด้านระบบการจัดการศึกษา : ปัจจุบันระบบการศึกษาเป็นแบบ 6 : 3 : 3 หมายความว่า ประถม 6 ปี มัธยมต้น 3 ปี และมัธยมปลาย 3 ปี เป็นเหตุให้ผู้เรียนเข้าสู่การเรียนปริญญาตรีโดยไม่ต้อง คิดไตร่ตรองเหมือนในอดีต และเป็นผลให้แรงงานในระดับ บวช. มีอายุน้อยลงอีก 1 ปี ยังไม่มีวุฒิภาวะใน การทำงานที่เพียงพอ ทำให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาอ่อนแอและไม่เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ อีกทั้งระบบเงินให้ กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ก็มีสำคัญ ที่ผลักดันให้ผู้เรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยได้เกือบจะทันที ข้อเสนอเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาคือ การจัดระบบการศึกษาแบบ 7 : 3 : 2 ซึ่งจะช่วยให้เกิดความแตกต่างด้านเวลาที่ใช้ในการเรียน ทำให้ ผู้เรียนและพ่อแม่ผู้ปกครอง หันมาให้ความสนใจไตร่ตรองในการเรียนสายอาชีพหรืออาชีวศึกษามากขึ้น เพราะผู้เรียนสายสามัญต้องเรียนมัธยมต้น 3 ปี และมัธยมปลาย 2 ปี และปริญญาตรีอีกอย่างน้อย 4 ปี รวมอย่างน้อย 9 ปี จึงจะเข้าสู่โลกของงานได้ สำหรับผู้ศึกษาประโยควิชาชีพ (บวช.) จะได้มี วุฒิภาวะเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี ในการก้าวเข้าสู่โลกของงาน และสำหรับเงินกู้ยืมนั้น หน่วยงานที่เป็น ผู้ให้กู้ต้องควบคุมโดยให้กู้ยืมได้เฉพาะการเรียนในหลักสูตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน หรืออยู่ในระดับคุณภาพที่ได้มาตรฐานแล้วเท่านั้น จากอดีตผู้เรียนบางคนเมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้วจึงทราบในภายหลังว่าหลักสูตรที่สำเร็จนั้นไม่ได้รับการรับรองจาก ต้นสังกัด ซึ่งเป็นผลเสียทั้งในด้านการลงทุนและด้านจิตใจที่อยากจะทดแทน เนื่องจาก ขาดการควบคุมเรื่องคุณภาพนั่นเอง

ศิลปะ: ธรรมทุกคุณภาพ... ผู้ประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์

27 เมษายน 2554

ศีล	SSSU
<p>1. ห้ามทุจริต ไม่รับยืมยักยอกเงิน / ของขวัญ / รับเลี้ยงหรือมีผลประโยชน์ ทำเรื่อง ตลอดจนแสวงหาประโยชน์หรือธุรกิจอื่นใด</p>	<p>1. ต้องสุจริตซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด</p>
<p>2. ห้ามเห็นแก่ตัว อย่ามีกตเวทิตาใจกับผู้อื่นช่วยดำเนินการ หรือละทิ้งหน้าที่ ต่อสถานการณ์ส่งรายงานเป็นเป็นเท็จ</p>	<p>2. ต้องรับผิดชอบ ทุ่มเท ศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพในการประเมิน วิเคราะห์ เสนอแนะ และสรุปรายงาน ทั้งฉบับต้นร่างและ ฉบับสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง</p>
<p>3. ห้ามข่มขู่ ไม่ก้าวร้าว หรือประพฤติตนเลียมเลียม</p>	<p>3. ต้องรักษามารยาท ปฏิบัติตามเกณฑ์ของสถานศึกษาให้สมกับการเป็นทูตคุณภาพ</p>
<p>4. ห้ามมือคด ไม่กลั่นแกล้ง หึงเหตจากความรัก ความเกลียด ความหลง และความกลัว</p>	<p>4. ต้องเป็นธรรม เป็นธรรม โปร่งใส รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริง อย่างจริงจัง</p>
<p>5. ห้ามประมาท ไม่ประมาทหรือมั่วสวดตามศึกษา หรือนำบุคคลที่ไม่มี ส่วนเกี่ยวข้องเข้าประเมิน</p>	<p>5. ต้องรักษาความลับ ข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคล และสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด</p>

คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ

คุณธรรม 9 ประการ (ครองคน)

วินัย สติ กตัญญู เมตตา อุดมก
ซื่อสัตย์ ประหยัด ยืน ไม่เห็นแก่ตัว

จริยธรรม (ครองตน)

กัลยาณมิตร ซื่อสัตย์
ปราศจากอคติ

จรรยาบรรณ (ครองงาน)

1. ตรวจสอบและประเมินสถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา
2. มีความเที่ยงตรงเป็นกลางและรายงานสิ่งที่ค้นพบความเป็นจริงอย่างชัดเจน
3. สื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้อย่างชัดเจนและเปิดเผย
4. รักษาความลับของข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคล
5. ไม่เรียกร้องในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
6. ไม่แสวงหาผลประโยชน์หรือธุรกิจอื่นใด
7. ไม่ประพฤติให้เสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ตนเองและ สมศ.
8. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงประโยชน์
ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

การปฏิบัติตนระหว่างการประเมิน

<p>1. ได้รับการปฏิบัติและดูแลเอาใจใส่ต้อนรับเป็นอย่างดี</p>	<p>1. ให้มีมารยาทและสำรวมพฤติกรรม</p>
<p>2. ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม</p>	<p>2. ให้อดทน อดกลั้น แม่เมตตา และให้อภัย</p>
<p>3. ได้รับการขอขอร้องให้ช่วยเหลือที่ขัดต่อกฎระเบียบ</p>	<p>3. ให้หนักแน่นมั่นคง ครองตน โดยปราศจากอคติ</p>
<p>4. ได้รับการหักท้วงตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์</p>	<p>4. ให้เปิดใจกว้างรับฟังและพิจารณาปรับปรุงด้วย...จิตเบิกบาน</p>
<p>5. ได้รับการเสนอประโยชน์และธุรกิจอื่นใด</p>	<p>5. ให้มีสติรู้คิดและซื่อสัตย์ ตัดสินใจ โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณ</p>

แนวคิดสู่อนาคต

“ลดภาระ สร้างสรรค์ กลยณมิตร”

โดย ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์
ผู้อำนวยการ สมศ.

ตามเจตนารมณ์ของ ดร.ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ อดีตประธานกรรมการบริหาร สมศ. ที่ต้องการให้การประเมินเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนากับสถานศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางของรูปแบบ กลยณมิตรประเมิน ในการประเมินเพื่อบอกจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษา นำไปปรับปรุงและหาแนวทางพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สมศ. จึงได้กำหนดแนวคิดเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ไว้ 3 ประการ คือ

๑ ลดภาระ

ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกและรอบสองจะเห็นได้ว่ามีจำนวนตัวบ่งชี้มากเกินไป เราอาจจะได้ยินเสียงสะท้อนกลับมาเสมอว่า สมศ. กำหนดภาระให้สถานศึกษาหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเข้าประเมิน เป็นการตรวจสอบมากกว่าการประเมิน วิธีการตรวจสอบเปลี่ยนไป สลับกัน ในการประเมินคุณภาพภายนอกสามจึงมีความจำเป็นที่จะต้องลดตัวบ่งชี้ให้น้อยลง ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการ ประเมินวิจัย และระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบมากกว่าปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ คำนึงถึงบริบทของ สถานศึกษา เป็นคุณภาพมากกว่าปริมาณ มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ คำนึงถึงวัฒนธรรม เมืองไทย และโอกาสที่ต่างกัน ให้มีความสำคัญกับ ความโปร่งใส โดยยกเว้นในการจะคอยเป็นคอยไป ในที่สุดแล้วควรมีไม่เกิน 5 ตัวบ่งชี้เหมือนเช่นภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความง่าย ลดภาระของหน่วยงานของผู้ถูกประเมิน และไม่ให้กระทบกับเวลาปฏิบัติงานปกติ

๒ การประเมินเชิงสร้างสรรค์

บทบาทในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม สมศ. จะมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประเมินให้ประเมินในรูปแบบของ “การช่วยเหลือ” มากกว่า “การตรวจสอบ” โดยเน้นการส่งเสริมโครงการและกิจกรรมที่จะช่วยเหลือให้สถานศึกษามีการนำผลประเมินไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ ใช้การประเมินเป็นการประเมินเชิงสร้างสรรค์

๓ การประเมินแบบกลยณมิตร

อีกหนึ่งในการสร้างให้การประเมินเป็นการประเมินแบบกลยณมิตรที่แท้จริง เป็นการเข้าไปเพื่อบอกกล่าวจุดเด่น สำหรับให้ สถานศึกษาที่สนใจความเป็นเลิศ รวมทั้งเพื่อบอกจุดที่ควรพัฒนา สำหรับให้สถานศึกษาทราบจุดเน้นในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มากขึ้น และทางต้นทางมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้มากยิ่งขึ้น ทั้งจากชุมชนและการสนับสนุนจากต้นสังกัด ในการพัฒนาการเรียนรู้อ การสอน และการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐาน สถานศึกษาที่มีคุณภาพจะได้รับการสนับสนุนและสามารถแข่งขันได้ สถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมี การประเมินและปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอภายใต้การนำของผู้บริหาร

ทั้งนี้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่ช่วยให้เกิดนโยบาย 3 ประการนี้ได้ คือ ผู้ประเมินภายนอกเนื่องจากเป็นทัพหน้า ท่านสามารถช่วยได้ ในการลดภาระ และตอบสนองนโยบายต่างๆ ที่เป็นทิศทางที่ สมศ. ให้ความสำคัญ และสิ่งที่สำคัญคือการเดินเข้าไปสู่เป้าหมาย คือ การประเมินเพื่อพัฒนา การประเมินภายนอกต้องเป็นเรื่องที่พูดคุยกันได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ การที่เราจะบ่งบอกได้ว่า การจัดการศึกษามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ก็ต้องอาศัยระบบการประเมินที่ดีและมีมาตรฐานที่เป็นหลักประกันในเรื่องของคุณภาพ การศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ.

สมศ. ต้องมองเห็นองค์การเป็นหนึ่งในกลไกเสริมสร้างการศึกษาไทยให้ดีขึ้น จึงขอฝากความหวังกับผู้ประเมินภายนอกทุกท่านช่วยกัน พัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดไทยเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและมีคุณค่าต่อสังคม สมศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานประเมินมีความตั้งใจ และมุ่งมั่น ที่จะทำการประเมินเชิงสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่ยั่งยืน สามารถนำพาประเทศสู่ความเจริญรุ่งเรือง ตลอดไป

ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพพัฒนาคุณภาพศิษย์

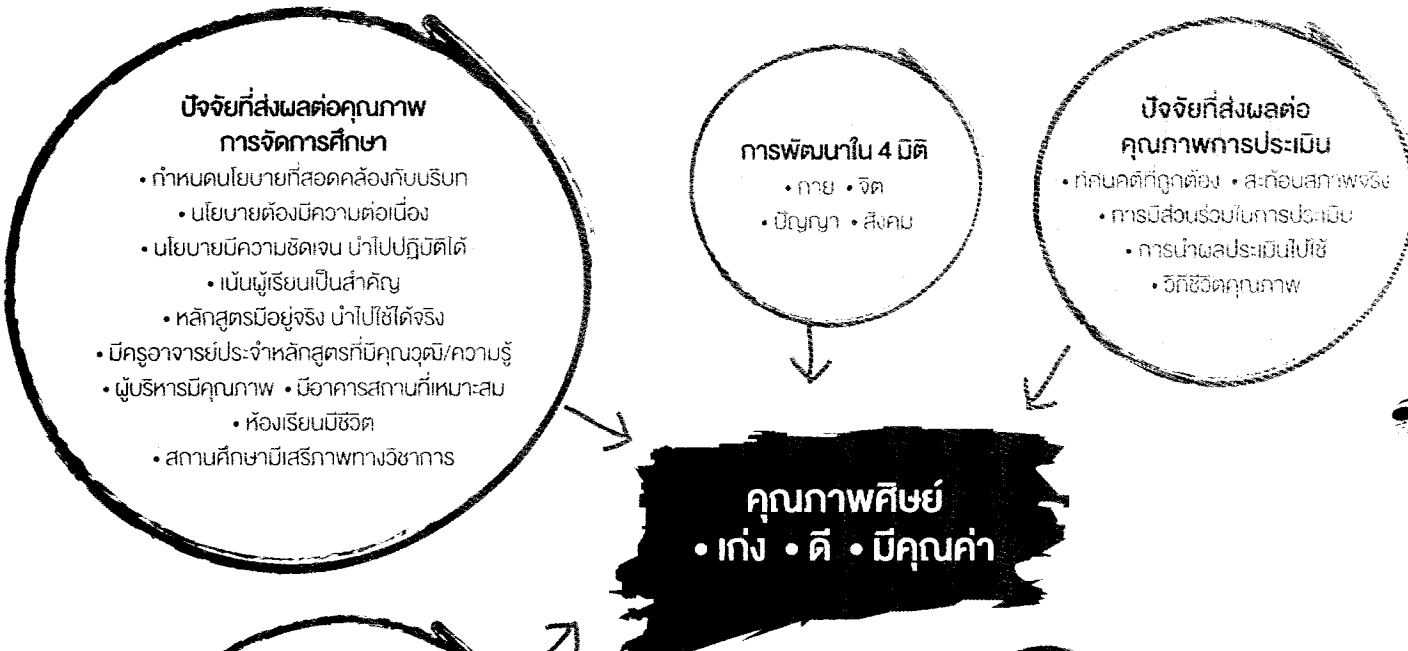
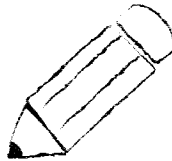
คุณภาพการจัดการศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับบริบท มีความต่อเนื่องชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ที่สำคัญ คือ ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ต้องมีครูอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิ/ความรู้ ผู้บริหารมีคุณภาพ มีอาคารสถานที่เหมาะสม ห้องเรียนมีชีวิต และสถานศึกษาต้องมีเสรีภาพทางวิชาการ

คุณภาพครู คือ ภาพสะท้อนจากคุณภาพศิษย์ ดังนั้น ศิษย์ที่มีคุณภาพจึงสะท้อนให้เห็นภาพของครูผู้ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาศิษย์ ที่มีปัจจัยสำคัญในด้านคุณภาพ ได้แก่ ครูที่มีความรู้ มีความใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรัก ความเมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์ ทุ่มเท เสียสละ ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูและมีทัศนคติที่ดี

คุณภาพการประเมิน หมายรวมถึง การประเมินภายใน (IOA) การประเมินภายนอก (EOA) การประเมินเพื่อพัฒนา และการสร้างคุณค่าต่อสังคม โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการประเมิน ได้แก่ การที่ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการประเมิน การประเมินจะต้องสะท้อนสภาพจริง การมีส่วนร่วมในการประเมินของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำผลประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาและนำไปสู่วิถีชีวิตคุณภาพต่อไป

จะเห็นได้ว่า “คุณภาพศิษย์” เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาคุณภาพของครู รวมถึงคุณภาพของการประเมิน ซึ่งเป็นพันธกิจที่สำคัญของ สมศ. ดังนั้น สมศ. จึงได้กำหนด “เป้าหมายของการประเมิน” คือ “คุณภาพศิษย์” เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึง “คุณภาพ” ที่เกิดขึ้นจริงกับตัวผู้เรียนที่เป็นผลผลิตจากสถานศึกษา

คุณภาพศิษย์...เป้าหมายการประเมิน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

- กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับบริบท
- นโยบายต้องมีความต่อเนื่อง
- นโยบายมีความชัดเจน นำไปปฏิบัติได้
  - เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - หลักสูตรมีอยู่จริง นำไปใช้ได้จริง
- มีครูอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิ/ความรู้
- ผู้บริหารมีคุณภาพ • มีอาคารสถานที่เหมาะสม
  - ห้องเรียนมีชีวิต
  - สถานศึกษามีเสรีภาพทางวิชาการ

การพัฒนาใน 4 มิติ

- กาย • จิต
- ปัญญา • สังคม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการประเมิน

- ทัศนคติที่ถูกต้อง • สะท้อนสภาพจริง
- การมีส่วนร่วมในการประเมิน
- การนำผลประเมินไปใช้
- วิถีชีวิตคุณภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพครู

- มีความรู้ ใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- มีความรัก เมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์
- ทุ่มเท เสียสละ ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ
  - มีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ
  - มีจิตวิญญาณความเป็นครู
  - มีทัศนคติที่ดี • รู้จักตนเอง
  - มีความรับผิดชอบ

ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์*
๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ได้มีการริเริ่มนวัตกรรมโดยกำหนดตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ออกเป็นสามกลุ่ม หรือเรียกว่า ตัวบ่งชี้ ๓ มิติ (Three Dimensional Key Performance Indicators : 3D KPIs) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์/เอกลักษณ์ และ ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม โดยตัวบ่งชี้ด้านอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ผู้เรียน และตัวบ่งชี้เอกลักษณ์สถานศึกษา

อัตลักษณ์ผู้เรียน (Student Identity) หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ซึ่งเกิดขึ้นตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งของสถานศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษา

อัตลักษณ์ คือ ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล แยกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

- ๑) รูปร่าง ได้แก่ เพศ สีผิว รูปร่าง สัดส่วน บุคลิกลักษณะ เสียง แผลเป็น ฝ้า ผื่น ปาน กรู๊ปเลือด ลายมือ หรือดีเอ็นเอ เป็นต้น
- ๒) นามธรรม ได้แก่ คุณธรรมทั้งหลาย หรือนิสัยที่ออกมาเป็นพฤติกรรม เช่น วินัย สติ กตัญญู เมตตา ออดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด ขยัน ไม่เห็นแก่ตัว เป็นต้น

แนวทางการกำหนดอัตลักษณ์ผู้เรียน

ชุดคุณภาพ เช่น ความรู้ความสามารถ คิด วิเคราะห์ รู้จริง ปฏิบัติได้ รู้ลึก รู้รอบ ทันสมัย ทันโลก

ชุดคุณธรรม เช่น วินัย สติ กตัญญู เมตตา ออดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด ขยัน ไม่เห็นแก่ตัว

ชุดคุณลักษณะ เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำใจไมตรี มีมารยาท สัมมาคารวะ กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน

ชุดสุขภาพ เช่น แข็งแรง พลานามัยสมบูรณ์ รูปร่างดี บุคลิกภาพดี บึกบึน กำยำ ล่ำสัน

ชุดพฤติกรรม เช่น การทำงานเป็นทีม ผู้นำ กล้าตัดสินใจ ควบคุมอารมณ์ เกรงใจต่อรอง เข้าใจ ยอมรับ

ชุดสร้างสรรค์ เช่น ริเริ่ม คล่องแคล่ว ยืดหยุ่น ละเอียด ประณีต รสนิยม สุนทรีย์ จินตนาการ

ชุดความมั่นคง เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี สามัคคี โปร่งดอง

อัตลักษณ์ผู้เรียน ต้องกำหนดให้สอดคล้องสัมพันธ์กันกับปรัชญาของสถานศึกษา หากผู้เรียนทุกคนมีอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด ย่อมช่วยให้สถานศึกษามีความโดดเด่นและส่งเสริมให้เกิดเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของสถานศึกษาได้

สภาพการณ์ในปัจจุบัน

- ๑) กำหนดอัตลักษณ์ผิด คือ ไม่ตรงกับ ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาที่กำหนด
- ๒) กำหนดอัตลักษณ์กว้างเกินไป คือ ไม่สื่อความหมายที่ชัดเจนหรือใช้ภาษาที่ผู้เรียนเข้าใจได้ยาก

หลักการกำหนดอัตลักษณ์ผู้เรียน

๑) **ความสัมพันธ์** กับปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมหลัก ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ประวัติศาสตร์ ภูมิสังคม และสาขาวิชาชีพ โดยอัตลักษณ์ผู้เรียนในสถานศึกษา ควรสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิระดับชาติ (Thai Qualification Framework: TQF)

๒) **ความเหมาะสม** อัตลักษณ์ผู้เรียนต้องมีความเฉพาะเจาะจง ชัดเจน ไม่กว้างเกินไป สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้กับผู้เรียนทุกคน เหมาะสมกับช่วงวัยและประเภทของสถานศึกษา

๓) **ความเป็นไปได้** ในการปฏิบัติและการร่วมกันพัฒนาให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามปรัชญาของสถานศึกษา ที่กำหนดสามารถส่งเสริมให้เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา หรืออย่างน้อยสามารถสนับสนุนให้เกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา หรือสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาได้

อัตลักษณ์ผู้เรียน

สัญลักษณ์

ปรัชญา

เอกลักษณ์

การส่งเสริม

อัต

การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศ ที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคนานับประการ เริ่มตั้งแต่ความไม่เข้าใจ และมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อการประเมิน ทั้งการประเมินคุณภาพ ภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา และระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา อะไรคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้สถานศึกษา ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามเจตนารมณ์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ที่ผ่านมา นอกจาก ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ยังค้นพบสาเหตุสำคัญสะท้อนผ่านสภาพการดำเนินงานของ สถานศึกษา ที่สามารถจำแนกออกได้เป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

● **กลุ่มที่ ๑** คือ กลุ่มสถานศึกษาระดับสากล เป็นกลุ่มสถานศึกษา ที่มีการติดต่อแลกเปลี่ยนกับนานาชาติ คุณภาพจัดอยู่ในระดับ มาตรฐานสากล ซึ่งไม่ว่าจะประเมินเมื่อไรก็พบว่ามีความพร้อมดีมากเสมอ

● **กลุ่มที่ ๒** คือ กลุ่มสถานศึกษาที่มีความพร้อมทุกเวลา ไม่ว่าจะ เข้าประเมินในวันเวลาใด จะพร้อมตลอดเวลา มักเป็นสถานศึกษาที่มีความ เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา ผลประเมิน อยู่ในระดับดีขึ้นไป และรอเวลาพัฒนาตัวเองไปอยู่ในกลุ่มดีมาก

● **กลุ่มที่ ๓** คือ กลุ่มสถานศึกษาที่ต้องนัดหมายเวลาที่จะเข้าไป ประเมิน สถานศึกษากลุ่มนี้คือสถานศึกษาที่ต้องการเวลาเพื่อการ เตรียมความพร้อมเพื่อรอรับการประเมิน จะเป็นสถานศึกษาที่อยู่ใน ระดับคุณภาพดีถึงพอใช้

● **กลุ่มที่ ๔** คือ กลุ่มสถานศึกษาที่ไม่พร้อมประเมิน ไปประเมิน เมื่อเรีกี่ไม่ผ่าน ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลงานที่ต่อเนื่อง เมื่อถึง เวลาจะต้องได้รับการประเมินจึงจัดทำเอกสาร ส่งผลกระทบต่อเวลา ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กและความเที่ยงตรงของข้อมูล

● ความจริงสถานศึกษาต้องประเมินตนเองทุกปี และรับการ ประเมินภายในจากต้นสังกัดทุก ๓ ปี สมศ. ไปประเมินอย่างน้อย

หนึ่งครั้งในทุก ๕ ปี โดยใช้เวลาในการประเมินเพียง ๓ วัน เป็น ข้อสังเกตให้เห็นว่าเวลาทำงานทั้งหมดตลอด ๔ ปี กับ ๓๖๒ วัน มีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างไร “คำตอบ” ที่เป็น “ความต่าง” ของสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มก็คือ **“วัฒนธรรมคุณภาพ”** ของ สถานศึกษานั้นเอง

“วัฒนธรรม” เป็นพฤติกรรมที่ต้องมีรูปแบบในการสร้างให้ เกิดเป็นวิถีปฏิบัติ หรือวิถีชีวิตในการดำเนินงาน

“คุณภาพ” ต้องเริ่มที่ปัจเจก ต้องเริ่มจากทุกคน จากวิถีชีวิต ที่มีคุณภาพ เริ่มจากปัจเจกชนสร้างชุมชนคุณภาพ และส่งเสริมให้เกิด การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ร่วมแบ่งปัน คิด พัฒนา และร่วม รับผิดชอบในหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก

“วัฒนธรรมคุณภาพ” เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา หาก องค์กรขาดวัฒนธรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ก็ส่งผลให้ขับเคลื่อน การพัฒนาได้ยาก ในทางกลับกันหากองค์กรใดมีวัฒนธรรมคุณภาพ ที่เข้มแข็งการพัฒนาในงานในด้านใดๆ ก็ย่อมประสบความสำเร็จได้ง่าย

“วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา” จะเกิดขึ้นได้ย่อม หมายถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู/อาจารย์ต้องมีคุณภาพ เพื่อสร้างบรรยากาศการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สามารถ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามอัตลักษณ์ที่กำหนด

วัฒนธรรมคุณภาพ มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ค่านิยมร่วม ทัศนคติ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม แต่ปัจจัยสำคัญ ในการสร้างวัฒนธรรมให้เกิดขึ้น จะต้องอาศัย “รูปแบบ” ที่รับรู้ เข้าใจ และเป็นที่ยอมรับร่วมกันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมแรงร่วมใจกัน ในการดำเนินงานให้องค์กรบรรลุตามค่านิยมร่วม ซึ่งหากเปรียบกับ ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมแล้ว ค่านิยมร่วมโดยทั่วไปจะหมายถึงหรือ เกี่ยวข้องกับ “ความพึงพอใจของลูกค้า” ดังนั้น ค่านิยมร่วม ของสถานศึกษาจึงควรจะหมายถึง หรือเกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียน หรือ “คุณภาพศิษย์” นั่นเอง

วัฒนธรรมคุณภาพไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง วัฒนธรรมคุณภาพไม่ได้เกิดขึ้นจากใครคนใดคนหนึ่ง วัฒนธรรมคุณภาพต้องเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของคนทุกคน ทุกระดับ และต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้นได้อย่างมี ทิศทาง เป็นระบบ และต่อเนื่องยั่งยืน

รูปแบบ (Model) การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม มีแนวคิดในการพัฒนาที่ต้องให้ความสำคัญอย่างเป็นระบบ หรือระดับการพัฒนาอยู่ ๓ ระดับ คือ ระดับเป้าหมาย ระดับบริบท และระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๑) ระดับเป้าหมาย (Goal) คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ผู้เรียนตามกรอบคุณวุฒิในแต่ละระดับการศึกษา (TQF) และการสร้างเอกลักษณ์สถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับจากสังคม อันแสดงถึงผลการบริหารและผลการดำเนินงานที่**บรรลุตามปรัชญาสถานศึกษา**ที่กำหนดขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความเข้าใจที่ถ่องแท้ชัดเจนในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาและทำหน้าที่ในการทบทวน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ในการดำเนินงานของสถานศึกษาและ **สร้างกลไกการดำเนินงาน**ในทุกระดับเพื่อส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์ผู้เรียนและเอกลักษณ์สถานศึกษา เช่น การกำหนดมาตรฐานระบบ การประเมินผล การจูงใจ เป็นต้น

ครู/อาจารย์ ต้องพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพทางวิชาการและวิชาชีพจรรยาบรรณความเป็นครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเกิดอัตลักษณ์และช่วยสนับสนุนผู้บริหารในการดำเนินงานให้เกิดเอกลักษณ์สถานศึกษาขึ้นตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด

นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรอย่างมีเป้าหมาย ใช้เวลาในการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า ทำงาน ทำกิจกรรม และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์รู้จักประเมินตนเองดูแลตนเอง มีวินัย และความรับผิดชอบ

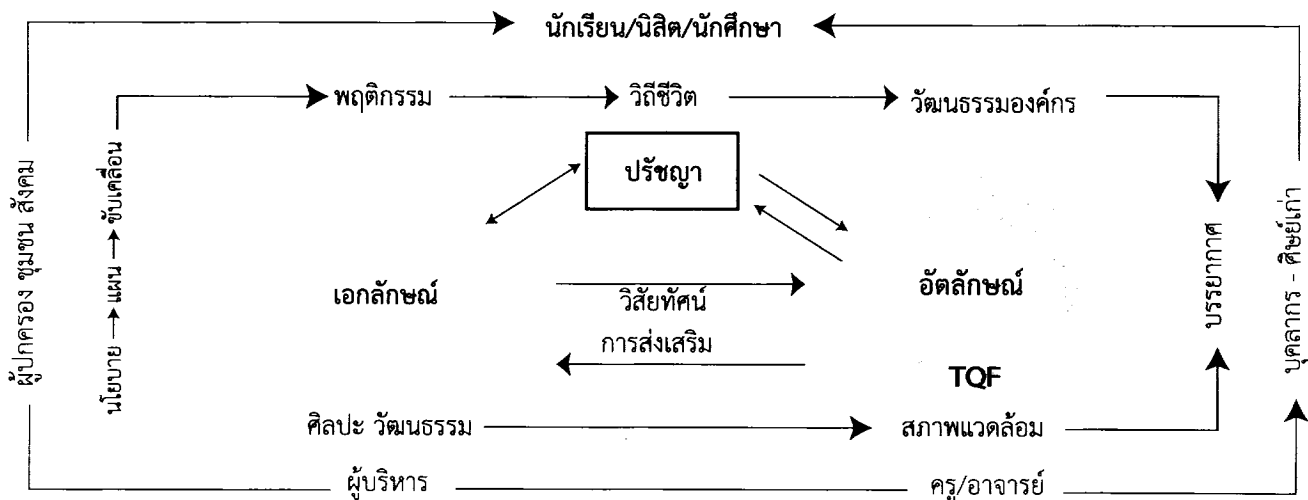
๒) ระดับบริบท (Context) คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตลอดจนศิลปะ วัฒนธรรม และข้อจำกัดต่างๆ ที่มีอยู่ เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคคลและส่วนงาน ตามวิสัยทัศน์และกลไกการดำเนินงานที่กำหนด ทลายความคุ้นเคย ความเคยชินต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อสร้างพฤติกรรมการทำงานที่ถูกต้องของบุคลากรให้เป็นวิถีชีวิตคุณภาพที่ต่อเนื่อง และกลายเป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่ยั่งยืนของสถานศึกษาโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีทำงานให้ก้าวข้ามขีดจำกัด โดยอาจกำหนดคำขวัญ (Slogan) หรือสัญลักษณ์ทางวัตถุ (Material Symbol) เช่น การจัดสถานที่ การแต่งกาย สี สัน สวัสดิการ และสิทธิพิเศษต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

ครู/อาจารย์ ต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล โดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร (People Orientation) และยึดหลักการดำเนินงานด้านคุณภาพที่ต้อง “**ทำทุกคน ทำทุกงาน และทำทุกวัน**”

๓) ระดับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) คือ การระดมทรัพยากร บุคคล องค์กรความรู้ ความเชี่ยวชาญ โอกาส ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกเพื่อนำมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา และคุณภาพของนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา โดยการ **การบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ในฐานะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา (Stakeholder Relationship Management) ทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในสถานศึกษา คือ ครู/อาจารย์ บุคลากร และภายนอกสถานศึกษา คือ ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนและสังคม **การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี** ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะช่วยให้การบริหารงานของสถานศึกษามีความราบรื่นประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

เป้าหมาย (Goal)	ผู้บริหาร ครู/อาจารย์ ผู้เรียน	การบรรลุปรัชญาสถานศึกษา	สร้างกลไกการส่งเสริม
บริบท (Context)	ผู้บริหาร ครู/อาจารย์	การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี	เปลี่ยนวิธีการทำงาน
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)	ผู้บริหาร	การบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	สร้างความสัมพันธ์ที่ดี